

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi,
Ondokuz Mayıs University Journal of Women's and Family Studies

e-ISSN: 2791-6871, OKAD Haziran 2024, 4 (1): 17-47

Dijital Gazete Haberlerinde Kadın Cinayetlerine Yönelik Bir Eleştirel Söylem Çözümlemesi: Cumhuriyet, Sabah ve Yeni Akit Örnekleri

A Critical Discourse Analysis Towards Femicide in
Digital News: Examples of Cumhuriyet,
Sabah and Yeni Akit

Sırrı CEM¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Ana Bilim Dalı, İzmir,
· sirri.cem@ege.edu.tr, · [ORCID](https://orcid.org/0000-0003-3751-4841) > 0000-0003-3751-4841

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 06 Şubat/February 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 13 Mayıs/May 2024

Yıl/Year: 2024 | **Cilt-Volume:** 4 | **Sayı-Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 17-47

Atıf/Cite as: Cem, S. " Dijital Gazete Haberlerinde Kadın Cinayetlerine Yönelik Bir Eleştirel Söylem
Çözümlemesi: Cumhuriyet, Sabah ve Yeni Akit Örnekleri"
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi 4(1), Haziran 2024: 17-47.

DİJİTAL GAZETE HABERLERİNDE KADIN CİNAYETLERİNE YÖNELİK BİR ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ: CUMHURİYET, SABAH VE YENİ AKİT ÖRNEKLERİ

ÖZ

Kadın cinayetleri, günümüzde toplumsal ve siyasi bir sorun olmaya devam etmekte ve medya haberlerindeki söylemler bu sorunun sürekliliğine neden olmaktadır. Bu çalışmada 2023 yılında Türkiye'deki kadın cinayetlerinin Cumhuriyet, Sabah ve Yeni Akit gazetelerinde ele alınış biçimlerini incelemek amaçlanmıştır. Veri toplama amacıyla anıt sayaç ve gazetelerin internet sayfaları kullanılmıştır. Veri çeşitliliği ve makul bir karşılaştırma sağlamak için gazetelerin farklı ideolojilerde olmasına dikkat edilmiştir. Çalışmada nitel analiz yöntemlerinden Teun A. Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi kullanılmıştır. Çalışma bulgularına göre, gazetelerin farklı ideolojilere sahip olmalarına rağmen benzer biçimde eril dil kullandıkları ve cinsiyetçi ideoloji ürettikleri belirlenmiştir. Her üç gazetede haber başlıklarında bilgi eksiltimi, genelleme ve kurgulamaya rastlanmıştır. Haber girişlerinde "kim", "nerede" ve "nasıl" sorularının çoğu zaman cevaplandığı, "neden" ve "ne zaman" sorularının ise genellikle vermediği görülmüştür. Gazetelerin olayları ele alış biçimleri ve sonuçlar, sentaktik yapı ve sözcük seçimleri benzer bulunurken, arılan bilgisi, bölgesel uyum ve retorik ile ilgili biraz daha belirgin farklılıklar gözlemlenmiştir. Ayrıca gazetelerin kendi içerisindeki haberlerin de makro ve mikro yapılar açısından heterojenlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kadın cinayetleri, Haberler, Eleştirel Söylem Çözümlemesi, Cumhuriyet, Yeni Akit.

A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS TOWARDS FEMICIDE IN DIGITAL NEWS: EXAMPLES OF CUMHURİYET, SABAH AND YENİ AKİT

ABSTRACT

Femicide has been an ongoing social and political problem, and discourses in the news cause the sustainability of this problem. This study aims to examine how femicides in Turkey are covered in Cumhuriyet, Sabah and Yeni Akit digital newspapers in 2023. The website "anıt sayaç" and newspaper websites were used for data collection. To ensure data diversity and a reasonable comparison, attention was paid to the fact that the newspapers have different ideologies. Teun A. Van Dijk's critical discourse analysis, a qualitative analysis method, was used in the study. The

study findings determined that although the newspapers had different ideologies, they used masculine language and similarly produced gendered ideologies. Information omission, generalization, and construction were found in the headlines of all three newspapers. It was observed that questions of “who”, “where”, and “how” are often answered in spots, while questions of “why” and “when” are generally not given. While the newspapers’ coverage of the events and their results, syntactic structure and word choices were found to be similar, more significant differences were observed regarding background information, cohesion, and rhetoric. In addition, it was determined that the news indicated heterogeneity in terms of macro and micro structures.

Keywords: *Femicides, News, Critical Discourse Analysis, Cumhuriyet, Yeni Akit.*

GİRİŞ

Kadın çalışmaları literatüründe “femicide” olarak tanımlanan kadın cinayetleri, ilk defa 1970’lerde feminist yazar Diane E.H. Russell tarafından “kadınların kadın oldukları için eril şiddet kullanılarak öldürülmeleri” şeklinde ifade edilmiştir (Russell, 1990; Das ve Singha, 2023). 1976 yılında ilk defa toplanan Uluslararası Kadına Karşı Suçlar Mahkemesi’nde Russell, bu tanıma eleştirel politik anlamlar ekleyerek kadın cinayetleri olgusunu feminist çerçeveye konumlandırmıştır. Daha sonra Liz Kelly, bu tanıma kadına yönelik şiddet biçimlerinin toplumsal cinsiyete dayalı doğasını vurgulayan ve erkeğin güç, tahakküm ve kontrol arzusuna odaklanan “cinsel şiddetin uç (aşırı) tezahürü” şeklinde bir ilave yapmıştır (Grzyb, Naudi ve Marcuello-Servós, 2018). Toplumsal cinsiyet temelindeki kadın cinayetlerine ilişkin haberlerin en büyük problemi; “namus, kıskançlık, reddedilme, kışkırtılma, öfkeye kapılma, cinnet geçirme ve terkedilme” gerekçeleriyle eril şiddeti meşrulaştırma eğiliminde olmalarıdır (Beynem-Uran, 2021). Şiddete ilişkin feminist açıklamalar, erkek egemenliğine dayalı kültürel ideoloji ile kadınların kaynaklara erişimini sınırlayan yapısal güçler arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Yodanisë (2004) göre “Erkek egemen kurumlarda şiddet, erkeklerin kadınları dışarıda tutmak veya ikincilleştirmek ve böylece erkek gücünü ve kontrolünü sürdürmek için kullanabileceği bir araçtır.” Dolayısıyla kadına yönelik şiddet, kadınların toplumsal yapıda işgal ettiği ikincil konumun bir sonucudur ve bu ikincil konum, geleneksel ailenin kültürel mirasıdır (Taylor ve Jasinski, 2011). Başka bir deyişle kadına yönelik şiddet, tarihsel olarak ve kültürler arası var olan erkek egemenliği sisteminin bir temsilidir.

Birleşmiş Milletlerin kadın cinayetlerine ilişkin uzman grubunun yazdığı raporlarda, cinayetlerin işlenmesine yönelik olarak ilişki (bireysel), toplum, kurban ve failerle ilgili risk faktörleri belirlenmiştir. Rapora göre ilişkilerle ilgili faktörler

ayrılık, boşanma, takip etme (stalking) ve kontrol etme davranışları, çocuk ve hamilelik; toplumla ilişkili faktörler sosyal destek ağının, sosyal kaynakların ve bu kaynaklara erişilebilirliğin yetersizliği, kadın cinayetlerinin medyada yanlış sunulması; kurbanla ilgili faktör mağdurun saldırılara karşı savunmasızlığı; faille ilgili faktörler ise ataerkil değerler, cinsiyetçi, otoriter ve aşırı korumacı sosyalleşme, çocuk istismarı mağduru olmak, önceki partnerlere karşı şiddet faili olmak, ateşli silah bulundurmak, suç geçmişine sahip olmak, akıl sağlığı sorunları, alkol ve madde bağımlılığı olarak sıralanmıştır (Spinelli, 2011). Çoğu kadın cinayeti vakası; partnerler, eşler veya eski eşler tarafından işlenmekte ve ev ortamında devam eden istismarı, tehditleri veya korkutmayı, cinsel şiddeti ya da kadınların partnerlerinden daha az güce veya kaynağa sahip olduğu durumları kapsamaktadır (World Health Organization, 2012; Marcuello-Servós, Corradi, Weil ve Boira, 2016). Türkiye’de işlenen kadın cinayetlerinin birçoğunun bu kişilere ve durumlara uygunluk gösterdiği bilinmektedir (<http://anitsayac.com/>).^[1]

World Bank verilerine^[2] göre kadın cinayetlerinin oranı; ABD’de 100.000 kadında 2.2, Türkiye, Almanya, Kanada ve Portekiz’de 1.9, Fransa, İngiltere, İsveç ve İsviçre’de 0.7, Güney Kore’de 0.6, İspanya ve Yunanistan’da 0.5, İtalya, Hollanda ve Hong Kong’da 0.4, Japonya ve Norveç’te 0.3 olarak hesaplanmıştır (World Bank, 2021; World Population Review, 2023). Türkiye’de 2021 yılında 280 kadın öldürülmüş ve 217 kadın şüpheli ölü bulunmuştur. Kadın cinayetlerinin yarıdan fazlasını, bu kadınların eşleri ya da birlikte oldukları kişiler işlemiştir. Üstelik kayıtlı kadın cinayetlerinin %94’ü bir aile üyesi, tanıdık ya da eski eş tarafından işlenmiştir (Dierks, 2022). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nun (KCDP) 2023 Raporunda, 2023 yılı Ağustos ayına kadar 146 şüpheli ölüm gerçekleştiği, bunların 86’sının yüksekte düşme nedeniyle olduğu belirtilmiştir. Bu olayların bazılarında eşlerin cinayete intihar süsü vermeye çalıştıkları, ancak görgü tanıkları sayesinde tutuklanmaların sağlandığı tespit edilmiştir. Aynı raporda önceki 3 yılın İçişleri Bakanlığı, TÜİK ve KCDP verileri karşılaştırılarak kurumlar arası verilerin uyummadığı gözlemlenmiştir (Tablo 1).

[1] Anıt sayaç, Türkiye’de şiddet sonucu hayatını kaybeden kadınlar için oluşturulan bir web sitesi ve dijital bir anıt olarak tanımlanabilir.

[2] Bu veriler; kasıtlı kadın cinayetleri (intentional homicides) olarak geçmekte ve aile içi anlaşmazlıklar, kişilerarası şiddet, arazi kaynakları üzerindeki şiddetli çatışmalar, bölge veya kontrol konusunda çeteler arası şiddet ve silahlı gruplar tarafından yağmacı şiddet ve öldürme sonucu kasıtlı olarak gerçekleştirilen yasa dışı kadın cinayetlerine ilişkin tahminlerdir.

Tablo 1. Kadın cinayetlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı, TÜİK ve Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu verileri

Yıl	İçişleri Bakanlığı	TÜİK	KCDP (kadın cinayetleri)	KCDP (şüpheli ölümler)
2020	268	167	334	245
2021	309	184	280	216
2022	272	137	299	170

Tablo 1'deki veriler arasında görülen fark, anıt sayaçta yer alan verilerle de doğrulanmaktadır. Şiddetten hayatını kaybeden kadınlar için dijital anıt niteliğindeki anıt sayaçta, 2022 yılında 403 kadın, 2021'de 429 kadın ve 2020'de ise 418 kadının cinayete kurban gittiği tespit edilmiştir (<http://anitsayac.com/>). Türkiye'nin yaklaşık 85 milyon nüfusu olduğu dikkate alındığında, World Bank (2021) verilerine göre 100.000 kadından 1.9'u, yılda 1615 kadın cinayeti anlamına gelmektedir. Her yıl Türkiye'de resmi olarak bilinen sadece aile içi anlaşmazlıklar (veya akrabalar/tanıdıklar) tarafından gerçekleşen 400'den fazla kadın cinayetinin %25'ten fazla orana denk geldiği söylenebilir. Bu rakamlara kayıtlı/resmi olmayan ya da şüpheli ölümler dahil edildiğinde, kadın cinayetlerine yönelik aile üyeleri ve tanıdıkların payının daha da artması mümkündür. Dolayısıyla bu araştırmada Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin temel alınması, toplumsal yapı ve aile yapısındaki ataerkil toplumsal cinsiyet algısını anlamayı ve toplumun geleceğini ilgilendirdiği için son derece önemlidir.

Özellikle kadın örgütleri ve feminist hareket, kadınlara yönelik erkek şiddetini siyasi ve yasal gündemlere almak, mağdurlara ve hayatta kalanlara yönelik hizmetler sağlamak konusunda önemli ilerleme kaydetmiştir (Valiente, 2008). Feminizm, cinsiyetçi dilin hem siyasi alanda hem de medya söyleminde nasıl şekillendiğini etkilemiştir. Bu durum, gazetecileri de sorunu görünür kılmaya ve toplumsal bir sorun olarak tartışmaya sevk etmiştir. O halde siyasi kaygılar ve feminizmin rolü başat hale gelmiştir (Comas-d'Argemir, 2015). Haber medyası, toplumun sosyal sorunlara ilişkin algısının yanı sıra mağdur ve suçlulara ilişkin kamuoyunun da şekillenmesine yardımcı olmaktadır (Richards, Gillespie ve Smith, 2011). Günümüzde medyanın kadına yönelik şiddeti tasvir etmesine yönelik kapsamlı araştırmalar yapılsa da Türkiye'deki kadın cinayetleri haberlerinin, özellikle 2009 yılında gerçekleşen Münevver Karabulut cinayeti itibarıyla son 10 yılda ele alınmaya başladığı bilinmektedir (Gürses, 2017; Yardım ve Doğruel, 2019; Şahin ve Birincioğlu, 2020; Cantürk, 2021; Öngün ve Özer, 2023; Özkan ve Cem, 2023). Ayrıca günümüzde kadın cinayetlerinin sayısının artarak devam ediyor oluşu, bu alanda kanun yapıcıların caydırıcı ve sosyal politika uygulayıcılarının koruyucu çözümler üretmediklerine işaret etmektedir.

Haber metinlerinde farklı düşünceler, ideolojiler ve gizlenen anlamlar bulunmaktadır. Medyadaki bu gizli anlamların ortaya çıkarılarak verilen mesajların anlaşılabilmesi ve haberlerin etkisinin incelenmesi amacıyla söylem çözümlemesi kullanılmaktadır. Söylemler genellikle belirli gruplara ait üyelerin konuştukları ideolojik temelli görüşleri yansıtmaktadır. Söylemlerdeki dil kullanımı, ideolojilerin nasıl edinildiği, öğrenildiği ve değiştirildiği konusunda toplumsal pratikler hakkında bilgi vermektedir. Ebeveynler ve akranelardan yola çıkarak çevredeki diğer grupların üyelerini dinlemek ve fikirleri okumakla şekillendirilen eylemler, konuşmalar ve metin biçimleri arasından televizyon, kitaplar, reklamlar, gazeteler, romanlar veya günlük konuşmalardan etkilenmektedir. Bazı öğretiler, parti toplantıları, telkin ve propaganda gibi söylem çeşitleri de grup üyelerine “öğretme” amacı hedefleyen söylemler arasındadır (Van Dijk, 2020).

Ana akım ve sosyal medya haberlerinde sıkça konuşulan bir konu olan toplumsal cinsiyet, bir kadın veya erkek olarak davranmayı öğrenmenin ötesine geçmiştir. Gündelik yaşamdaki pek çok eylemde cinsiyet, toplumsal açıdan yeniden üretilmekte ve yeniden oluşturulmaktadır (Toruk, Güran ve Sine, 2013). Dijital medyada kadın cinayetleri son dönemlerde sıkça haberleştirilmekte ve toplumdaki şiddet olayları ön plana çıkarılmaktadır. Geçmiş çalışmalarda; çeşitli ülkelerdeki medyanın haber söylemlerini ataerkil egemen ideolojinin yeniden üretildiği metinler olarak oluşturduğu, yer ve zaman bilgilerine yer verilmeyerek enformasyon eksiltilimi yapıldığı, haber fotoğrafları ve haber dilinin mağdur odaklı olmadığı, ataerkil cinsiyetçi, ırksal ve sınıfsal ayrımlarla haber yapıldığı, söylemlerin şiddeti yeniden üretmeye temel oluşturduğu tespit edilmiştir (Lafrance, 2005; Gürses, 2017; Cohen, 2018; Sela-Shayovitz, 2018; Fuentes, 2020; Şahin ve Birincioglu, 2020; Bagai ve Faimau, 2021; Cantürk, 2021; Bryan ve Warren, 2023; Öngün ve Özer, 2023; Özkan ve Cem, 2023; Ogunlana ve diğ., 2024).

Yapılan çalışmada Türkiye’de faaliyet gösteren gazetelerin dijital arşivlerindeki kadın cinayetleri haberlerinin, van Dijk’in eleştirel söylem çözümlemesi ile incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın problemi, “Van Dijk’in eleştirel söylem analizi çerçevesinde, dijital gazete haberlerinde kadın cinayetleri haberlerine ilişkin söylemler nasıl inşa edilmiştir?” şeklindedir. Araştırmanın alt problemi olarak “Cumhuriyet, Sabah ve Yeni Akit gazetelerinin kadın cinayetleri haberlerini ele alış biçimleri arasında hangi farklılıklar vardır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu araştırmanın diğer çalışmalardan farkı, literatürde genellikle en çok bilinen ve gündem olan belirli kadın cinayetleri (Münevver Karabulut, Özgecan Aslan ve Şule Çet gibi) üzerinden çözümleme yapmak yerine güncel haberlere dayanarak aynı yıl içerisinde gerçekleşen birçok kadın cinayetlerindeki ortak veya farklı anlamları tespit etmektir. Gazete sayısının üç adet ile sınırlandırılması nedeniyle 1 Kasım 2023 tarihi itibarıyla, yıl içerisinde gerçekleşmiş 330 kadın cinayetinin tümünün incelenme imkânının olmaması, bu çalışmanın bir kısıtını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Çalışma Materyali

Mevcut araştırma, Türk medyasının kadın cinayetlerine bakışını incelemektedir. Kadın cinayeti haberleri, kamuoyu ve birçok basın organında geniş ve tartışmalı bir yer tutmaları nedeniyle araştırma materyali olarak seçilmiştir. Bu araştırmanın verileri, Türkiye'deki dijital gazetelerden Cumhuriyet, Sabah ve Yeni Akit'te yer alan kadın cinayetleri haberlerine odaklanmaktadır. Bu dijital gazetelerin seçilmesinin en önemli nedeni, toplumsal cinsiyet ve şiddet temalı haberleri ele alış biçimlerinin, gazete ideolojilerinin farklı/karşıt olması ve bu karşıtlığın/farkın haber söylemlerine yansıtacağı düşüncesidir. Cumhuriyet gazetesi sosyal demokrat ve merkez sol, Sabah gazetesi liberal muhafazakâr ve merkez sağ, Yeni Akit ise İslami köktendincilik ve aşırı sağ ideolojilerine sahip gazetelerdir. Böylece eleştirel söylem çözümlemesi ile farklı ideolojilere ait haber metinlerinden çeşitli bulgular elde edilmesi daha olasıdır. Öte yandan farklı ideolojilere sahip gazetelerin haberlerinde benzer bulguların çıkması da mümkündür. Bu durumda kadın cinayetlerine yönelik olarak Türk medyasının bilgiyi yeniden üretme ve toplumsal algı oluşturma konusundaki değerlendirmeler farklı olacaktır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama sürecinde öncelikle <http://anitsayac.com/> internet adresine başvurulmuştur. Birinci aşamada 2023 yılı kriter olarak seçilerek 1 Ocak – 1 Kasım tarihleri arasındaki 330 kadının ismine ulaşılmıştır. Eleştirel söylem çözümlemesi 1-7 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirildiği için yalnızca önceki aylara ait kadın cinayeti haberleri araştırmaya dahil edilmiştir. Anıt sayaç adresinde bulunan 330 kadın cinayetine ilişkin tüm haberler tek tek incelenmiş ve bu haberlerin kaç tanesinin Cumhuriyet, Sabah ve Yeni Akit gazetelerinden alındığı belirlenmiştir. Ulaşılan tüm haberler, her kadın cinayeti haberi için bir Microsoft Word dosyası hazırlanacak şekilde metinleri ve fotoğraflarıyla birlikte kaydedilmiştir. Veri toplamanın birinci aşaması sonucunda Cumhuriyet gazetesinden 13 ve Sabah gazetesinden 4 haber bulunurken, Yeni Akit gazetesinden hiç haber olmadığı görülmüştür. Bu nedenle veri toplama sürecinin ikinci aşamasına geçilmiştir.

Veri toplama sürecinin ikinci aşamasında, gazete haberleri sayılarının arasında çok farklılık olmaması ve bir alt amaç olarak gazeteler arasında anlamlı bir karşılaştırma yapılabilmesi için Sabah ve Yeni Akit gazetelerinin internet arşivleri çevrimiçi olarak incelenmiştir. İlk olarak dijital ortamda Yeni Akit gazetesinin arşiv bölümünde “kadın”, “cinayet” ve “2023” anahtar sözcüklerinin birlikte kullanımı ile bir haber havuzuna ulaşılmıştır. Toplamda 15 kadın cinayeti haberine ulaşılmış ve bu haberler tek tek okunmuştur. Gazetede 1 haberin yaralama, 1 haberin cina-

yet olup olmadığının belirsiz olması, 2 adet tekrar eden (aynı isimler veya olayın devamı niteliğinde) haber ve 2 adet 2022 yılı kadın cinayeti haberi olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla bu 6 haber elenerek geriye kalan 9 haber eleştirel söylem çözümlemesine dahil edilmiştir. 9 adet haberde yer alan isimlerin ve olayların doğruluğu, anıt sayaç ile çapraz kontrol yapılarak sağlanmıştır.

Benzer veri toplama süreci Sabah gazetesi için de aynı anahtar kelimeler ve prosedür kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sabah gazetesinin dijital arşivinden toplam 12 kadın cinayeti haberine ulaşılmıştır. Ancak 1 adet haber tekrar ettiği (aynı kişi) için 11 haber çalışmaya dahil edilmiştir. Sabah gazetesi için anıt sayaçtan ulaşılan 4 haber ve dijital arşivden ulaşılan 11 haber olmak üzere toplam 15 haber elde edilmiştir. Bu 15 haberin 12 tanesi için anıt sayaç ile çapraz doğrulama yapılırken, 3 adet haberin anıt sayaçta bulunmadığı gözlemlenmiş, yine de bu 3 haber çalışmaya dahil edilmiştir. Kısaca, araştırma materyali olarak Cumhuriyet gazetesinden 13, Sabah gazetesinden 15 ve Yeni Akit gazetesinden 9 kadın cinayeti haberi olmak üzere toplamda 37 haber kullanılmıştır. Nitel araştırma teknikleri ile analiz edilen bu çalışma materyali, gazetelerin yıl içerisindeki tüm haberlerini içermesi ve kadına şiddet teması doğrultusunda ataerkil cinsiyetçi ve sınıfsal söylemleri örneklemek bakımından yeterli temsili sağlamaktadır.

Verilerin Analizi

Çalışmada Teun A. Van Dijk tarafından geliştirilen eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Literatürde en fazla kabul gören yöntemlerden olan eleştirel söylem çözümlemesi (Van Dijk, 1988), özellikle haber metinleri ve bağlam arasındaki ilişkiyi aydınlatmaktadır. Haber söylemlerinin güçlü etkisi, birçok olayın medya aracılığıyla kitlelere sunulmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bilginin kaynağı olarak görülen medyadaki haberlerin başlıkları, olayları ele alış biçimleri ve şemaları; iktidarın toplumsal, siyasi, kültürel ve ekonomik unsurları uygulama şekli ve ideolojilerini anlamak için iyi incelenmelidir (Van Dijk, 1999). Van Dijk, eleştirel söylem çözümlemesinin temeli olan sosyo-bilişsel yaklaşımı geliştiren yazardır. Eleştirel söylem çözümlemesi sosyal temsil kuramına dayanmaktadır. Bu kuramda biliş, söylem ve toplum arasında etkileşim kurarak güce erişme aracı olarak söylem kontrolü ön plandadır (Yardım ve Doğruel, 2019).

Dilsel çözümlemede semantik ve sentaktik çözümleme yapılmaktadır. Sentaks metinlerin gramer yapılarını, semantik ise söylemin tümünün anlamını açıklamaktadır (van Dijk, 1988). Bu yöntemde makro yapı “tematik” ve “şematik” çözümleme olarak yapılmakta (İnceoğlu ve Çomak, 2009, 32) ve başlıklar, haber girişleri, ana olay, haber kaynakları, bağlam bilgisi ve ardalan bilgisi ele alınmaktadır. Mikro yapıda sentaktik çözümleme, bölgesel uyum, sözcük seçimleri ve haber retorikçi çözümlenmektedir (Devran, 2010). Mikro yapıda dikkat edilen hususlar cümlele-

rin aktif veya pasif yapıları yanı sıra basitlik veya karmaşıklık, cümleler arasında nedensellik ve işlevsellik, fotoğraf kullanımı, bilgi ve olaylara tanık olan kişilerin yorumlarıdır (Özer, 2011). Van Dijk tarafından geliştirilen sistematik haber çözümlemesi aşağıda belirtilen yapılardan oluşmaktadır (Özer, 2015, s.247-248):

Makro Yapı:

1. Tematik Yapı

a. Başlıklar

b. Haber Girişi-Spotlar

2. Şematik Yapı

a. Durum: 1. Ana Olayın Sunumu; 2. Sonuçlar; 3. Ardalan Bilgisi; 4. Bağlam Bilgisi

b. Yorum: 1. Haber Kaynakları; 2. Olay taraflarının olaya getirdikleri yorumlar

Mikro Yapı:

1. Sentaktik Çözümleme: a. Cümle yapılarının aktif ya da pasif olması; b. Cümle yapılarının basit ya da karmaşık olması

2. Bölgesel Uyum: a. Nedensel ilişki; b. İşlevsel ilişki; c. Referansal İlişki

3. Sözcük Seçimleri

4. Haber Retoriği: a. Fotoğraf; b. İnanıdırıcı Bilgiler; c. Görgü tanıklarının ifadeleri

BULGULAR

Araştırma bulgularında öncelikle haberlerin tanımlayıcı özelliklerine yer verilmiştir. Her üç gazete için kadınların ad-soyadları baş harfleriyle kodlandıktan sonra yaş, il/ilçe, cinayet nedeni, kim tarafından öldürüldüğü, öldürülme şekli, korunma talebi ve failerin durumu Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kadın cinayetlerine ilişkin haber metinlerinde tanımlayıcı özellikler

Gazete	Maktul	Yaş	İl	Cinayet Nedeni	Failler	Cinayet Şekli	Kadın Korunma Talebi	Faillerin Durumu
Cumhuriyet	B.Ç.	Reşit	Malatya	Tartışma	Sevgili	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
	B.K.	Reşit	Gaziantep	Çocuk Velayeti	Eski Koca	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	C.G.	Reşit	Kocaeli	Ayrılık Talebi	Sevgili	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	E.B.	Reşit	Antalya	Belirsiz	Koca	Ateşli Silah	Yok	İntihar
	F.S.Ç.	Reşit	Karaman	Reddedilme, Terkedilme	Sevgili	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	K.D.	Reşit	Aydın	Belirsiz	Belirsiz	Ateşli Silah	Yok	Belirsiz
	N.V.	Reşit	İzmir	Reddedilme, Ayrılık Talebi	Sevgili	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	N.Ş.	Reşit	Gaziantep	Boşanma Talebi	Koca	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	S.A.	Reşit	Antalya	Tartışma	Koca	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
	T.A.	Reşit	Batman	Boşanma Talebi	Koca	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	T.E.	Reşit	İstanbul	Tartışma	Koca	Kesici Alet	Yok	İntihar
	Y.Z.	Reşit	Aydın	Tartışma	Eski Koca	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
Z.U.	Reşit	Nevşehir	Belirsiz	Belirsiz	Yüksekten Düşme	Yok	Belirsiz	
Sabah	A.Ş.	Reşit	Antalya	Belirsiz	Eski Koca	Kesici Alet	Var	Tutuklu
	B.G.	Reşit	Niğde	Belirsiz	Koca	Ateşli Silah	Belirsiz	Aranıyor
	C.S.	Reşit	İstanbul	Reddedilme	Koca	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	D.R.	Reşit	İstanbul	Kıskançlık	Sevgili	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
	E.E.	Reşit	Mersin	Tartışma	Koca	Ateşli Silah	Belirsiz	Tutuklu
	E.M.	Reşit	İzmir	Belirsiz	Belirsiz	Ateşli Silah	Belirsiz	Aranıyor
	F.Ç.	Reşit	İstanbul	Reddedilme	Koca	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
	G.T.	Reşit	İstanbul	Boşanma Talebi	Koca	Ateşli Silah	Yok	İntihar
	H.Ç.	Reşit	Muğla	Belirsiz	Eski Sevgili	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	I.C.	Reşit	İstanbul	Tartışma	Üvey Oğlu	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
	M.Ç.	Reşit	İstanbul	Tartışma	Koca	Ateşli Silah	Yok	Aranıyor
	Ö.Ş.	17	Kütahya	Kıskançlık	Sevgili	Darp	Yok	Tutuklu
P.D.	Reşit	İstanbul	Tartışma	Koca	Kesici Alet	Yok	Tutuklu	
S.D.	Reşit	Mardin	Tartışma	Koca	Ateşli Silah	Var	İntihar	
Y.G.	Reşit	Ordu	Boşanma Talebi	Koca	Kesici Alet	Yok	Aranıyor	

Gazete	Maktul	Yaş	İl	Cinayet Nedeni	Failler	Cinayet Şekli	Kadın Korunma Talebi	Faillerin Durumu
Yeni Akit	B.K.	Reşit	Konya	Tartışma	Koca	Yüksekten Düşme	Yok	Tutuklu
	D.Ö.	Reşit	Gaziantep	Tartışma, Boşanma Talebi	Koca	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	E.Ç.	Reşit	Kayseri	Ayrılma Talebi	Eski Sevgili	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	G.A.	Reşit	Çorum	Boşanma Talebi	Şüpheli Koca	Ateşli Silah	Yok	Soruşturma
	R.G.A.	Reşit	İstanbul	Tartışma	Abi	Kesici Alet	Yok	İntihara Teşebbüs
	S.G.	Reşit	Tekirdağ	Maganda Kurşunu	Üçüncü Şahıs	Ateşli Silah	Yok	Tutuklu
	S.E.	Reşit	Bursa	Belirsiz	Tanıdığı Bir Şahıs	Boğularak	Yok	Tutuklu
	S.A.	Reşit	Afyon	Belirsiz	Koca	Kesici Alet	Yok	Tutuklu
	Z.T.	Reşit	Malatya	Tartışma	Sevgilisi	Ateşli Silah	Yok	İntihara Teşebbüs

Tablo 2'ye göre 37 kadından 36'sının reşit olduğu, 9 cinayetin İstanbul'da gerçekleştiği, 13'ünün tartışma nedeniyle ortaya çıktığı, 21'inin koca veya eski kocalar tarafından işlendiği, 21'inin ateşli silahlar ile gerçekleştirildiği, 32'sinin korunma talebinin olmadığı ve kadınların 24'ünün failinin tutuklandığı belirlenmiştir. Kocalarından sonra en fazla sevgili veya eski sevgililerin cinayet işlediği, ateşli silahlar dışında kesici aletlerin kullanıldığı ve cinayetlerin nedenlerinin ise ayrılma/boşanma talepleri veya belirsiz olduğu tespit edilmiştir.

Makro Yapı Bulguları

Tematik yapı

Eleştirel söylem çözümlemesinde ilk olarak makro yapı başlığı kapsamındaki tematik yapı analizinde haber başlıkları ve haber girişleri incelenmiştir. Gazete haberlerinin ana başlıkları Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Kadın cinayeti haberlerinin ana başlıklarının karşılaştırılması

Gazeteler	Haber Başlıkları
Cumhuriyet Gazetesi	8 Mart Dünya Kadınlar Gününde üç şehirde kadın cinayeti
	Gaziantep'teki vahşette ayrıntılar ortaya çıktı: Boşandığı kadını ve kayınpederini 'velayet' için öldürmüş
	Kocaeli'nde kadın cinayeti: Erdem Kale, Cansu Güneşi başından vurarak katletti
	Önce eşini tabancayla öldürdü, sonra intihar etti
	Tanıdığının evine sığınmıştı: Birlikte yaşadığı erkek ensesinden vurarak öldürdü!
	Aydın'da dehşet: Evinin banyosunda başından vurulmuş halde bulundu
	İzmir'de kadın cinayeti: Necmiye Vural ayrılmak istediği erkek tarafından öldürüldü
	Kilis'te kadın cinayeti: Boşanmak isteyen eşini öldüren erkek tutuklandı
	Antalya'da kadın cinayeti: Eşini keserle katletti
	İstanbul Pendik'te kadın cinayeti: Tartıştığı eşini bıçakla öldürüp 5. kattan atladı
Sabah Gazetesi	Aydın'da kadın cinayeti: 32 yıl önce boşandığı erkek tarafından 15 yerinden bıçaklanarak katledildi
	Nevşehir'de şüpheli ölüm: 6. kattan düşen kadın yaşamını yitirdi
	Antalya'da kadın cinayeti: Bir çocuk annesi Ayşegül, eski eşi tarafından öldürüldü
	Niğde, Yeşilgölçük'te kadın cinayeti
	Esenler'deki kadın cinayeti kamerada: Yakınlarına, "Canan'ı öldürdüm" diye mesaj atmış!
	Lüks rezidansın önünde korkunç cinayet
	Mersin'de kadın cinayeti: E.E. 'yi tabancayla vurarak öldürdü!
	Dağlık alanda kadın cinayeti
	Ümraniye'deki kadın cinayeti! Saldırgan tutuklandı
	Esenler'de korkunç olay! Eşini ve 19 yaşındaki oğlunu öldürdü
Yeni Akit Gazetesi	Köyceğiz'de kadın cinayeti
	Kumanda için üvey annesini öldürdü
	Bayrampaşada kocası tarafından öldürülen kadının cinayetinde acı detay
	17 yaşındaki Ö.Ş. katledildi! Sevgilisinin yaptıkları tüyler ürpertti!
	İstanbul'da kadın cinayeti! Eşini öldürüp sokakta bıçak ile yürüyen cani yakalandı
	Kızıltepe'de kadın cinayeti!
	Ordu'da kadın cinayeti! Boşanma aşamasında olduğu eşini 10 yerinden bıçaklayarak öldürdü
	Müge Anlı'nın aradığı B.yi, eşi öldürüp uçurumdan atmış
	Boşanma aşamasındaki karısını sokak ortasında öldürdü
	18 yaşındaki genç kız öldürüldü
Çorum'da kadın cinayeti	
Cihangir'de korkunç cinayet: Meyve bıçağıyla kardeşinin boğazını kesti	
Ölen annesinin karnında hayata tutundu: Cinayet zanlısı gözaltında	
Dere yatağında bulunan cesedin kimliği tespit edildi	
Böyle vahşet görülmedi!	
Malatya'da kadın cinayeti: Gönül ilişkisi yaşadığı kadını öldürdü	

Tablo 3'teki gazetelerin haber başlıkları incelendiğinde, hem gazeteler arasında hem de gazetelerin kendi içerisinde çelişkili bulgular mevcuttur. Her üç gazetede yer (mekân) bilgisinin ön planda olduğu, çoğu haberde "İstanbul'da kadın cinayeti" şeklinde sansasyonel bir başlığa yer verildiği, bazı haberlerde genelleme yapılırken faillere ve zaman bilgisine yönelik bilgi eksiltimi yapıldığı görülmektedir. Cumhuriyet gazetesindeki 9 haber başlığında, cinayeti işleyen erkeklere (faillere)

yönelik etken cümleler kurulurken, “Kocaeli’nde kadın cinayeti: Erdem Kale, Cansu Güneş’i başından vurarak katletti” başlığına sahip yalnızca 1 haber başlığında failin ismine yer verilmiş, diğer tüm haberlerde faillerin “eş”, “sevgili”, “boşandığı erkek” veya “herhangi bir erkek” olmak üzere örtülü olarak atıfta bulunulmuştur. Benzer başlıklara Sabah ve Yeni Akit gazetesinde de rastlansa da, bu iki gazetede haber başlıklarının daha fazla genellemeye maruz kaldığı ve daha kısa ifadelerden oluştuğu belirlenmiştir. Haber başlıklarında kişilerin isimlerine yer verilmeyerek yalnızca “kadın cinayeti” genellemesi yapılmış, bazı haberlerde eylemlere odaklanılarak kurgulama yapılmıştır. Genel olarak her üç gazetenin haber başlıklarında bilgi eksiltimi, genelleme ve kurgulama mevcuttur.

Haberler kadın cinayetleri ile ilgili olmasına rağmen okuyucuların bazı haberlerin sadece başlıklarını okuduklarında, bu haberlerin kadın cinayetleri ile ilgili olmayacağını algılayabilirler. Cumhuriyet gazetesinde “Tanıdığının evine sığınmıştı: Birlikte yaşadığı erkek ensesinden vurarak öldürdü!” ve “Aydın’da dehşet: Evinin banyosunda başından vurulmuş halde bulundu” başlıkları, Sabah gazetesinde “Lüks rezidansın önünde korkunç cinayet” başlığı ve Yeni Akit gazetesinde “Böyle vahşet görülmedi!” başlığı, ardından gelecek haber metni hakkında bilgi içermediği için bir kopukluk ve belirsizlik içermektedir. Haber başlığında “Lüks rezidans” a vurgu yapılması, kadın cinayetlerinde sınıfsal bir ayrıma işaret edebilir. Medya, bu haberde olduğu gibi şiddet olaylarını ve cinayetleri duyururken olayın meydana geldiği mekânın sosyal ve ekonomik statüsüne dikkat çekebilmektedir. Bu tür haber başlıkları, toplumun dikkatini cinayetin meydana geldiği yerin yüksek sosyal statüsüne yöneltmektedir. Lüks rezidanslar, genellikle yüksek gelirli bireylerin yaşadığı yerlerdir ve bu tür yerlerde meydana gelen bir cinayet, genellikle şaşkınlık ve endişe yaratmaktadır. Mağdurun ilişkileri veya çevresi de haberlerde sınıfsal ayrımın bir göstergesi olabilir. İkinci olarak mağdurun tanınmış iş insanlarıyla veya siyasetçilerle ilişkili olduğu belirtilerek sınıfsal ayrım vurgulanabilir. Üçüncü olarak mağdurun lüks bir yaşam tarzına sahip olduğu veya tanınmış bir aileye mensup olduğu belirtilerek itibarsızlaştırma yoluyla sınıfsal ayrım gözetilebilir.

Öte yandan gazete başlıklarında “vahşet”, “dehşet”, “korkunç cinayet”, “katletmek”, “tüyler ürpertici” gibi ifadelerle yer vermek, kadın cinayetlerini hem magazinelle boyuta taşımakta hem de kurbanların ve yakınlarının kişilik haklarını ihlal etmektedir. Ayrıca “Birlikte yaşadığı erkek” ve “Gönül ilişkisi yaşadığı kadın” gibi ifadeler kurban-fail ilişkisini sorunlu hale getirmektedir. “Birlikte yaşadığı erkek” gibi ifadeler, kadın cinayetlerini bir aile içi sorun veya özel bir ilişki problemi gibi sunmaktadır. Bu durum, kadına yönelik şiddeti ve suçluyu görünmez kılmaktadır. Bu **tür ifadeler** mağduru suçlayıcı bir etki yararmakta, sanki kadın cinayetlerinde sorumlu olan unsurun, kadının ilişkisiymiş gibi algılanmaktadır. Burada “evlilik dışı” olana referansta bulunularak evli olmayan kadınlara karşı şiddetin meşrulaştırılması söz konusudur.

“İstanbul’da kadın cinayeti! Eşini öldürüp sokakta bıçak ile yürüyen cani yakalandı” başlıklı haberde kullanılan “cani” gibi ifadeler, erkek şiddetini patolojikleştirme eğilimindedir ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini göz ardı edebilir. “Cani” gibi terimler, suçluyu yalnızca bireysel bir sapkınlık veya psikolojik sorunlarla açıklamaya yönelik bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Ancak gerçekte, erkek şiddeti genellikle toplumsal cinsiyet normları, güç dinamikleri ve eşitsizlikler gibi daha geniş yapısal sorunlarla bağlantılıdır. Erkek şiddeti, toplumun genelinde normalleştirilen ve pekiştirilen bir kültürle ilişkilidir. Toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentileri, erkeklerin güçlü olmalarını, kontrol sahibi olmalarını ve saldırgan davranmalarını teşvik etmektedir. Bu da şiddetin kabul görmesi, normalleşmesi veya hoş görülmesine yol açabilir. Dolayısıyla, şiddeti yalnızca bireysel sapkınlık veya patolojik davranışlarla açıklamak, asıl problemin anlaşılmasına ve çözülmesine yardımcı olmamaktadır.

Medyanın, şiddet olaylarını haberleştirirken kullandığı dil ve söylemler, şiddetin pornografisini içerebilmektedir. Örneğin, “Boşanma aşamasında olduğu eşini 10 yerinden bıçaklayarak öldürdü” gibi bir haber başlığı, şiddeti sadece bir olayın basit bir betimlemesi olarak sunmaktan öteye gitmektedir. Bu tür ifadeler, şiddeti yalnızca bir eylem olarak sunarak failin eylemini cinsel bir içerikle güçlendirebilir. Belirtilen başlıkta olduğu gibi bu tarz ifadeler, bir erkeğin duygusal bir kriz veya ilişki sorunları yaşadığında bu tarz **şiddete başvurmasını normalleştirme** eğilimindedir. Böylece okuyucular, kadına yönelik şiddeti yalnızca kişisel bir çatışma sonucu ortaya çıkan basit bir olaymış gibi algılayabilir.

Sabah gazetesinde yer alan 1 haberde “17 yaşındaki Özge Şahin katledildi! Sevgilisinin yaptıkları tüyler ürpertti!” başlığı atılarak kurbanın reşit olmadığına vurgu yapılmıştır. Bu durumun diğer cinayetlerden farklı olması kabul edilebilse de Yeni Akit gazetesinde ise “18 yaşındaki genç kız öldürüldü” başlığıyla fail yerine doğrudan kadının niteliklerini ön plana çıkaran bir tutum tespit edilmiştir. Bu başlıklar, her iki gazetede de toplumdaki kadınların “genç” olma özelliklerinin, sevdikleri tarafından öldürülebilecekleri anlamı ortaya çıkmakta ve genç kadınların daha dikkatli olmaları gerektiğine işaret ederek onları erkek partnerlerinin kontrolleri altına tutmalarına yardımcı olmaya çalışmaktadır. Bunun nedeni, başlıkların tüm haber metnini temsil eden bir yapıya sahip olmasıdır. Yeni Akit gazetesinin tüm haber başlıklarında bu duruma rastlanmaktadır. “Malatya’da kadın cinayeti: Gönül ilişkisi yaşadığı kadını öldürdü” başlığında failin suçu arka plana atılarak kadının gönül ilişkisi yaşamasının cinayeti meşrulaştırma algısı yaratabileceği, “Dere yatağında bulunan cesedin kimliği tespit edildi” başlığında ötekileştirme ve **“Ölen annesinin karnında hayata tutundu: Cinayet zanlısı gözaltında” başlığında ise yeni doğan bir bebeğin hayatının kurtulması vurgulanarak kadının ölümünün yumuşatıldığı** söylenebilir. Diğer yandan “Müge Anlı’nın aradığı Bedriye’yi, eşi öldürüp uçurumdan atmış” başlıklı haberde popüler bir kişiliğin programına atıfta bulunularak olayın sansasyonelliği artırılmış, başlığın yüklemi belirsiz geçmiş zaman şeklinde kullanılarak olayın muğlaklığı ön plana çıkmıştır. Gazetelerin san-

sasyonel başlıklar aracılığıyla okuyucuların dikkatini çekmesi için kadının nesnelleştirilmesi durumu Yeni Akit gazetesinde daha çok gözlemlenirken Cumhuriyet gazetesinde bu yola daha az başvurulmuştur. Örneğin Cumhuriyet gazetesi “8 Mart Dünya Kadınlar Gününde üç şehirde kadın cinayeti” başlığıyla kadın haklarının savunulduğu günde bile cinayet işlendiği algısını, kamuoyu desteği ve sivil toplum kuruluşlarını arkasına alarak ifade etmeye çalışmış, ancak başlık sadece üç kadın cinayeti şeklinde içeriğe dair bir bilgi verilmeden eksiltili olarak sunulmuştur.

Bazı haberlerde “Gaziantep’teki vahşette ayrıntılar ortaya çıktı: Boşandığı kadını ve kayınpederini ‘velayet’ için öldürmüş” başlığında olduğu gibi cinayetin işleme nedeni vurgulanmış, bazı başlıklarda ise “Aydın’da kadın cinayeti: 32 yıl önce boşandığı erkek tarafından 15 yerinden bıçaklanarak katledildi” başlığındaki gibi cinayetin işleme şekline yer verilmiştir. Benzer şekilde bu detaylara tüm gazetelerdeki bazı haber başlıklarında yer verilmiştir. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa, tüm gazetelerde ataerkil düzenin oluşturmaya çalıştığı yan anlamlar bulunmaktadır. Başlıklarda faillerin belli olmasına rağmen mağdura odaklanılması, ataerkil düşüncenin günlük dile yansımaya işaret edebilir. Yapılan karşılaştırmada, kadın cinayetleri ile haber başlıkları arasındaki ilişkiyi başarılı biçimde yansıtmada konusunda her üç gazetenin de önemli eksikleri görülmektedir. Cumhuriyet gazetesinin iktidara muhalif, Sabah ve Yeni Akit gazetesinin daha popülist ve iktidara nispeten yakınlığı dikkate alındığında, haber başlıklarında birkaç başlık dışında cinayetlerin benzer ele alınış biçimleri olduğu belirlenmiştir.

Tematik yapı çözümlemesinde her üç gazetede yer verilen haber girişleri Tablo 4’te gösterilmiştir. Bazı haberlerde ana başlıktan sonra doğrudan haber metni başladığı için bu haberlerin ilk paragrafı haber girişi olarak ele alınmıştır.

Tablo 4. Kadın cinayeti haberlerinin girişlerinin karşılaştırılması

Gazeteler	Haber Girişleri - Spotlar
	<p>8 Mart Dünya Kadınlar Gününde İstanbul, Batman ve Malatyada eşleri tarafından üç kadın katledildi.</p> <p>Gaziantep'te boşandığı B.K. (25) ve kayınpederi E.K.'yı (47) otomobillerinin önünü kesip, av tüfeğiyle öldüren M.K. (25) adliyyeye sevk edildi. M.K.'nin 4 aylık bebeklerinin velayetinin anneye verilmesini hazmedemeyip cinayeti işlediği ve suçunu kabul ettiği belirtildi.</p> <p>Kocaeli'nin Çayırova ilçesinde E.K. isimli erkek, C.G.'yi tabancayla başından vurarak katletti. C.G.'nin cansız bedenini yol kenarına attığı belirlenen E.K., polis tarafından yakalanarak tutuklandı.</p> <p>Antalya'nın Serik ilçesinde E.B. (50) evlerinin bahçesinde eşi E.B.'yi (48) tabancayla başından vurarak öldürüp, aynı silahla intihar etti.</p> <p>Karamanda birlikte yaşadığı kişiyle tartıştıktan sonra 12 yaşındaki çocuğunu da yanına alıp bir tanıdığının evine sığınan 34 yaşındaki kadın, söz konusu kişi tarafından eve açılan ateş sonucu ensesinden vurularak hayatını kaybetti.</p> <p>Aydın'ın Köşk ilçesinde bir kadın, evinin banyosunda silahla başından vurulmuş halde bulundu. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.</p> <p>İzmir'in Karabağlar ilçesinde, N.V. (40) 4 ay önce tanıştığı erkek arkadaşı M.A.'dan evli olduğu gerekçesiyle ayrılmak istedi. Olayı kabullenemeyen M.A., V'yi evinde çocuklarının yanında tabancayla vurarak öldürdü.</p> <p>Kilis'te, Suriye uyruklu D.H.M. (29), ayrılmak istediği için tartıştığı eşi N.Ş. (24) adlı kadını sokakta tabancayla vurarak öldürdü. Olayın ardından gözaltına alınan D.H.M. tutuklandı.</p> <p>Antalyada E.A. (39), kavga ettiği eşi S.A.'yı (37) keserle döverek öldürdü. Sağlık ekiplerine eşinin düştüğünü söyleyen A., polisteki sorgusunda suçunu itiraf edince tutuklandı.</p> <p>Sonu gelmeyen erkek şiddetinin son adresi İstanbul oldu. Pendik'te M.Y. isimli erkek, evli olduğu T.E.Y.'yi bıçaklayarak katletti, ardından 5. kattan atladı.</p> <p>Aydın'ın Didim ilçesinde 69 yaşındaki C.T. isimli erkek, 32 yıl önce ayrıldığı eski eşi Y.Z.'yi 15 yerinden bıçaklayarak öldürdü.</p> <p>Neveşehir'de Z.U. (45) 6. kattaki evinin penceresinden düşerek hayatını kaybetti. Polis, olayla ilgili soruşturma başlattı.</p>
Cumhuriyet Gazetesi	<p>Antalyada yer hostesi A.Ş. (28) boşandığı eski eşi Erkan O. E. (32) tarafından 15 yerinden bıçaklanarak öldürüldü. Cinayet zanlısının uzaklaştırma kararı olduğu öğrenildi.</p> <p>Niğde'nin merkeze bağlı Yeşilgölcük beldesinde bir kadın silahla vurularak öldürüldü.</p> <p>Esenler'de boşanma aşamasındaki eşi C.S.'yi öldüren S.S.'nin cinayet sonrası yakınlarına "C'yi öldürdüm" şeklinde mesaj attığı ortaya çıktı. Öldürülen kadının ablası istismar iddiasında bulundu.</p> <p>İstanbul'da lüks bir rezidansın girişinde kıskançlık nedeniyle sevgilisi tarafından önce darp edilen kadın, ardından bıçak darbelerinin hedefi oldu. Ağır yaralı halde hastaneye kaldırılan kadın, hayatını kaybetti. Yaşananlar güvenlik kamerasına yansdı.</p> <p>Mersin'in Tarsus ilçesinde korkunç bir olay yaşandı. M.E. tartıştığı eşi E.E.'yi tabancayla vurarak katletti.</p> <p>İzmir'de kimliği belirsiz kişi ya da kişilerce tabanca ile vurulan E.M.'nin cesedi dağlık alanda bulundu. Polis ekipleri talihsiz kadını vuran şüpheliyi bulmak için çalışma başlattı.</p> <p>Ümraniye'de dini nikâhlı eşi F.Ç.'yi bıçaklayarak öldüren M.D. tutuklandı.</p> <p>İstanbul Esenler'de kumar borcu olduğu iddia edilen 51 yaşındaki İ.T. eşi G.T. ve oğlu E.T.'yi tabancayla vurarak öldürdü. Baba T. aynı silahla canına kıydı.</p>
Sabah Gazetesi	<p>Muğla'nın Köyceğiz ilçesinde 41 yaşındaki H.Ç., silahla vurularak öldürüldü. Olayla ilgili başlatılan soruşturma kapsamında şüpheli eski sevgili M.B. yakalandı. Şüphelinin alınan ilk ifadesinde H.Ç.'yi av tüfeği ile kendisinin öldürdüğünü itiraf ettiği öğrenilirken, işlemlerinin ardından Köyceğiz adliyesine sevk edildi.</p> <p>İstanbul Kadıköy'de 30 yaşındaki V.E., televizyon kumandası nedeniyle tartıştığı üvey annesi I.C.'yi 18 bıçak darbesiyle öldürdü. V.E. hakkında müebbet hapis cezası talep edildi.</p> <p>Bayrampaşa'da evinde 11 yaşındaki çocuğunun gözü önünde tartıştığı kocası tarafından öldürülen M.Ç.'nin acılı kardeşi konuştu. Kardeş E.A., ablasının yıllardır şiddet gördüğünü 1 buçuk yıl öncede uzaklaştırma kararı aldığını ifade ederek "11 yaşında bir çocuğun gözleri önünde 4-5 el ateş edildi. Çocuk polise, 'annemin başı kan, kolu kan, gövdesi kan' tarifleriyle ifade verdi" dedi.</p> <p>17 yaşındaki Ö.Ş. korkunç bir cinayete kurban gitti. 21 yaşındaki canı sevgilisi sorgusunda her şeyi itiraf etti. Vaşetin detayları ise tüyler ürpertti.</p> <p>Kan donduran olay İstanbul Esenyurt'ta yaşandı. Bir canı karısının çocuklarının gözü önünde bıçakladı. Kanlar içinde yere yığılan kadın kurtarılmadı. Gelen son bilgilere göre elinde cinayet bıçağıyla sokakta yürüyen canı yakalandı.</p> <p>Mardin'in Kızıltepe ilçesinde akşam saatlerinde karısını öldüren şahıs daha sonra kendini vurdu.</p> <p>Ordu'da boşanma aşamasında olduğu eşi tarafından 10 yerinden bıçaklanan 4 çocuk annesi kadın, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.</p>

Konya'nın Akşehir ilçesinde yaklaşık 4 aydır kayıp olarak aranan 3 çocuk annesi B.K.'nin (35) eşi T.K. (35) tarafından boğularak öldürüldüğü ortaya çıktı. Gözaltına alınan T.K., eşini öldürüp, cesedini uçurumdan attığını itiraf etti.

Gaziantep'te bir şahıs, tartıştığı boşanma aşamasındaki karısını sokak ortasında pompalı tüfekle ateş ederek öldürdü. Yaşanan olayın ardından kaçan katil zanlısı koca yakalandı.

Kayseri'de 18 yaşındaki bir genç kız işten eve dönerken, sokak ortasında tabanca ile vuruldu. Genç kız olay yerinde can verdi.

Çorum'un Sungurlu ilçesinde bir kadın, boşanma aşamasında olduğu eşi tarafından öldürüldü.

Cihangir'de yaşayan 64 yaşındaki bir adam, evine gelen 59 yaşındaki kız kardeşini çıkan tartışmada meyve bıçağıyla boğazından 20 kez bıçaklayarak öldürdü. Olay sonrası adam kendini 3. kattaki evinin penceresinden aşağıya attı. Ağır yaralanan adam hastaneye kaldırılırken, cinayet ise polisin yüksekte düşme sonrası inceleme için eve girmesiyle ortaya çıktı.

Tekirdağ'ın Çerçezköy ilçesinde meydana gelen silahlı kavgada 6 aylık hamile kadın hayatını kaybederken bebeği ise doktorların müdahalesiyle kurtarıldı. Polis ekipleri tarafından yapılan operasyon sonucunda hamile kadını vurduğu iddia edilen cinayet şüphelisi Tekirdağ'ın Saray ilçesinde saklandığı tuvalette yakalandı.

Bursa'nın İnegöl ilçesi Mezit boğazındaki dere yatağında cansız bedeni bulunan kadının kimliği tespit edildi. Bursa Adli Tıp Kurumunda yapılan parmak izi testinde cesedin S.E. (42) olduğu ortaya çıktı.

Afyonkarahisar'da 82 yaşındaki kadın evinde 25'e yakın bıçak darbesi ile öldürülmüş halde bulundu. Olayın ardından jandarma ekipleri cinayet zanlısı olarak 89 yaşındaki Alzheimer hastası koca gözaltına alındı.

Malatya'da 52 yaşındaki bir şahıs, kendisiyle gönül ilişkisi yaşadığı ileri sürülen bir çocuk annesi Zeliha Temel'i silahla başından vurarak öldürdüktan sonra aynı silahla intihara kalkıştı. Olay, saat 21.30 sıralarında Yeşilyurt ilçesine bağlı Özalper Mahallesi'nde meydana geldi.

Tablo 4'e göre haber başlıklarında yapılan kişi, yer ve zaman bilgilerindeki eksiltimin giderilmeye çalışıldığı, ancak pek çok haberde zaman unsurunun sunulmadığı görülmektedir. Haber girişlerinde, haber başlıklarında yapılan yer bildirimlerinin daha da detaylandırıldığı görülmektedir. Cumhuriyet gazetesinde "Antalya'nın Serik ilçesinde E.B. (50) evlerinin bahçesinde ...", "Aydın'ın Köşk ilçesinde bir kadın, evinin banyosunda ...", Kilis'te, Suriye uyruklu D.H.M. (29), ayrılmak istediği için tartıştığı eşi N.Ş. (24) adlı kadını sokakta ...", Nevşehir'de Z.U. (45) 6. kattaki evinin penceresinden ...", Sabah gazetesinde "İstanbul'da lüks bir rezidansın girişinde ...", "Bayrampaşa'da evinde ..."; Yeni Akit gazetesinde "Gaziantep'te bir şahıs, tartıştığı boşanma aşamasındaki karısını sokak ortasında ...", "Bursa'nın İnegöl ilçesi Mezit boğazındaki dere yatağında ...", "Afyonkarahisar'da 82 yaşındaki kadın evinde ..." örneklerinde olduğu gibi cinayetlerin işlendiği mekân açıkça belirtilirken, zaman bilgisi Cumhuriyet gazetesinde yalnızca 2, Sabah gazetesinde 1 ve Yeni Akit gazetesinde 1 haberde dolaylı olarak verilirken, Yeni Akit gazetesindeki diğer 1 haberde tam saat ve mekân belirtilmiştir. Birçok haber girişinde cinayetin işlenme şekli ve cinayet sonucunda failin durumu anlatılırken, çok az haber girişinde cinayetin nedenine ve yalnızca 1 haber girişinde kurbanın tanıdığı bir aile üyesinin görüşüne yer verilmiştir.

Sonuç olarak haber girişlerinde 5N1K (ne, ne zaman, nerede, nasıl, neden, kim) sorularının cevaplarının olup olmadığı incelenmiş ve "kim", "nerede" ve "nasıl" sorularının çoğu haber girişinde cevaplandırılmış, "neden" ve "ne zaman" sorularının ise birçok haber girişinde eksik kaldığı tespit edilmiştir. Öte yandan "4 aylık bebeklerinin velayetinin anneye verilmesini hazmedemeyip cinayeti işlediği", "... kendisiyle gönül ilişkisi yaşadığı ileri sürülen bir çocuk annesi Zeliha Temel'i silahla başından vurarak ...", "... 4 ay önce tanıştığı erkek arkadaşı M.A.'dan evli olduğu gerekçesiyle ... Olayı kabullenemeyen M.A., V.yi evinde çocuklarının yanında tabancayla vurarak öldürdü." ve "... ayrılmak istediği için tartıştığı eşi N.Ş. (24) adlı kadını sokak-

ta tabancayla vurarak öldürdü.” örnekleri, okuyucularda işlenen cinayetleri haklı çıkarmaya yönelik bir ispat algısı oluşturmaya yönelik şekilde kurgulanmıştır. “... meydana gelen silahlı kavgada 6 aylık hamile kadın hayatını kaybederken bebeği ise doktorların müdahalesiyle kurtarıldı” haber girişinde cinayet eylemini gerçekleştiren kişiden veya eylemden bahsedilmeyerek kurgulama yapılmıştır.

Yukarıda ifade edilen ve çağdaş haber teknikleri arasında bulunan 5N1K kuralının, kadın cinayetlerine yönelik haberlerde etik sorunları gündeme getirdiği bilinmektedir. Şiddet ve cinayet haberlerinin etik çerçeve dışına çıkılarak üretilmesi ve aktarılması, mağdurun ikinci defa ancak medya aracılığıyla mağdur edilmesi anlamına gelmektedir. Örneğin, kadın cinayetlerinin nasıl işlendiğine yönelik detayların verilmesi cinayeti özendirici etki yapabilir. Özellikle cinayet veya şiddet mağduru olan kişilerin aileleri ve yakınları, bu tür ayrıntıların medyada yayınlanmasıyla daha fazla zarar görebilirler. 5N1K detayları, failin kimliğine ve perspektifine hizmet edebilir ve şiddet eylemlerini teşvik edebilir. Örneğin, incelenen haberlerde cinayetin “nasıl” işlendiğine dair sürekli silah ve tabanca gibi araçlara yer verildiği görülmektedir. Türkiye’de pek çok kişinin yasal olmayan yollardan silah sahibi olmaya başlaması ve silahlarla gerçekleştirilen tehdit, yaralama, ölüm gibi haberlerin geleneksel ve sosyal medyada çok fazla göze çarpmaya başlaması bunu destekler niteliktedir. Diğer yandan cinayet veya şiddet haberlerinde ayrıntılı olarak verilen 5N1K bilgileri, suçun romantize edilmesine veya dramatize edilmesine de yol açabilir. Son olarak 5N1K yaklaşımı, medya kuruluşlarının ticari kazanç elde etmek için insanların acılarını ve trajedilerini sömürmesine neden olabilir. Bu da haber etiği ile çelişen bir uygulama olup mağdurların ve ailelerinin daha fazla acı çekmesine yol açabilmektedir.

Şematik Yapı

Eleştirel söylem çözümlemesinde ikinci olarak makro yapı başlığı kapsamındaki şematik yapı analizinde olayların sunumu, sonuçlar, ardalan ve bağlam bilgileri, haber kaynakları ve olay taraflarının olaya yönelik yorumları incelenmiştir.

Cumhuriyet gazetesindeki haberlerin çoğunluğunda ana olayın sunumu, eşlerden birisinin ayrılmak, boşanmak veya çeşitli nedenlerle konuşmak için buluşma isteğiyle başladığı veya evde gerçekleştiğinin anlatılmasıyla başlamaktadır. Daha sonra kurbanlar ve failler arasında çıkan tartışma sonucunda faillerin cinayet silahıyla hangi eylemleri nasıl gerçekleştirdikleri betimlenmektedir. Bazı olayların sunumunda kadını öldüren eşlerin aynı cinayet silahıyla intihar ettikleri belirtilirken, bazı olaylarda ise faillerin kaçtığı veya kurbanın cesedinin başında beledikleri belirtilmiştir. Bazı olaylarda cesetlerin bulunması veya şüpheliler hakkında bilgi edinilmesi açısından aile üyelerinin, tanıdıkların veya komşuların ifadelerine rastlanmaktadır. Haber etiğine göre; kadına yönelik şiddet ve cinayet haberlerinde mağdurlara ait adreslerin, mahallenin ve hatta çocukların bilgisinin verilmesi, mağdurların yaşam boyu damgalanmasına ve güvenliklerinin tehlikeye atılmasına yol açabilir. Bu durum, mağdurların travmasını artırırken, aynı zamanda

toplumsal bilinçsizliği ve ön yargıları da güçlendirmektedir. Bir kadının cinayete kurban gitmesi, başlı başına yıkıcı bir olaydır. Ancak medya tarafından verilen sunulan haberin kapsamı ve mağdura ait kişisel bilgiler, mağdurların ve ailelerinin yaşam boyu sürececek bir damgalamaya maruz kalmasına neden olabilir. Mağdurun adresi ve mahallesinin belirtilmesi, mağdur yakınlarının güvenliği açısından ciddi riskler oluşturabilir. Bu bilgilerin yayınlanması, kurbanlar gibi yakınlarının da tekrar şiddetle veya cinayete karşılaşma olasılığını artırabilir. Örneğin, failerin tutuklulukları bittiğinde veya serbest kaldıklarında kurbanın geride kalan çocukları, kardeşleri veya diğer yakınlarının da peşine düşmeleri muhtemeldir. Ayrıca çocuklar, bu tür haberlerde adlarıyla ve aileleriyle birlikte anıldıklarında, okulda ve sosyal çevrelerinde zorbalığa maruz kalabilirler. Bu durum, çocukların psikolojik olarak zarar görmesine yol açabilir.

Daha sonra ana olaylar genellikle failerin yakalanması veya teslim olmaları, olay yerinde yapılan adli ve tıbbi incelemeler, suçlarını itiraf etmeleri ve tutuklanmaları ile sonuçlanmıştır. İki haberde ise cinayeti işleyenlerin durumunun belirsiz olduğu görülmüştür. Ana olayların sunumunda hikayeleştirme kullanılmadan olaylar doğrudan anlatılmaya çalışılmıştır. Sabah gazetesinde "... bir çocuk annesi A.Ş. ...", "... tartıştığı üvey annesi ...", "Özbekistan uyruklu sevgilisi D.R.'yi ..." ve "3 erkek 1 kız çocuğu olan ... 36 yaşındaki S.D." gibi söylemlerle kadının toplumsal alanda annelik rolüne, yaşına ve uyruğuna odaklanıldığı görülmüştür. Benzer örnekler Yeni Akit gazetesinde "18 yaşındaki genç kız", "6 aylık hamile 22 yaşındaki S.G.'nin ...", "89 yaşındaki Alzheimer hastası koca" ve "bir çocuk annesi Z.T.'nin ...", Cumhuriyet gazetesinde "Suriye uyruklu D.H.M." ve "evinde yalnız bulunan evli ve 2 çocuk annesi Z.U." gibi söylemlerde görülmektedir. Burada ek olarak bir cinayeti işleyen eşin yaşlı ve hasta olduğuna vurgu yapılarak cinayet meşrulaştırılmaktadır. Sabah gazetesinde rastlanan bir başka haberde, "genç kızın cesedinin olduğu odada kan görülürken, evde ise içki şişeleri bulundu" ve "Hakkında birçok kez uyuşturucu kullanmaktan işlem yapılan genç kızın cesedi ..." söylemleriyle kurbanın alkol aldığı vurgulanmış ve olay bağlamından koparılarak kendisini sorumlu tutan bakış açısını destekleyen söylem üretilmiştir. Genel olarak ana olayların sunumu ve sonuçların, her üç gazetede de birbirine çok benzer şekilde okuyucuya yansıtıldığı görülmektedir. Farklılıkların kaynağı bazı betimlemelerde kullanılan sözcük seçimi, kullanılan fotoğraf ve videolar ve görgü tanıklarının ifadeleridir. Bu farklılıklardan çözümlenmenin diğer başlıklarında daha detaylı bahsedilmiştir.

Gazetelerdeki haberlerde olayların sosyal ve politik yönüyle ilgili olan arda- lan ve bağlam bilgisi incelendiğinde, kadın cinayetlerinin toplumsal ve siyasi arka planına neredeyse hiç yer verilmediği görülmüştür. Cumhuriyet gazetesindeki bir haberde 1 hafta öncesinde boşanan kadının, 1 hafta sonra eşi tarafından takip edilerek öldürülmesi ve başka bir haberde 32 yıl önce boşanan kadının her yıl yurtdışından Türkiye'ye gelirken eski eşinin evinde kalması şeklindeki vurgular dışında arda- lan sayılabilecek bir içerik bulunmamaktadır. Yalnızca Sabah gazete-

sindeki 2 haberde, “Cinayet zanlısının uzaklaştırma kararı olduğu öğrenildi” ve “...eşiyle sorun yaşadığı gerekçesiyle 1 yıl uzaklaştırması bulunan 42 yaşındaki Ömer Durak henüz sebebi belli olmayan bir nedenle ...” söylemleriyle cinayet öncesindeki dönemlerde faillerin uzaklaştırma aldıklarına değinilerek ardalan oluşturulmuştur. Yine başka bir haberde cinayet işleyen failin, geçmişte eşiyle sürekli kavga halinde olduğu ve çocuğunun failin kardeşleri tarafından istismar edildiği ortaya çıkarılmıştır. Bu olaylar geçmişte boşanmaya neden olduğu için mevcut cinayet açısından bir ardalan olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla gazetelerdeki birçok haber, yalnızca belli bir çerçevede olayları en basit şekliyle sunmaktadır. Sabah gazetesindeki az sayıda haber buna istisna olarak gösterilebilir. Çocuk hakları açısından ele alındığında, çocuk herhangi bir şekilde istismara uğradığı için burada savunmasız bir konumdadır ve koruma altına alınmalıdır. Bu durum, çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığı açısından kritiktir. Özellikle küçük yaştaki çocuklar için büyümenin, okuldaki sosyal yaşamı ve akademik performansının ve zihinsel gelişimin zarar görmemesi açısından bu önemlidir. Medya kuruluşlarının bu tür haberleri ele alırken çocuk haklarını gözetmesi ve çocuğun mahremiyetine saygı göstermesi gereklidir. Çocuğun kimliğinin ifşa edilmeden adı, fotoğrafı veya kişisel bilgileri gibi hassas bilgiler paylaşılmadan haber yapılmasına dikkat edilmelidir.

Gazete haberlerine yönelik haber kaynakları ve tarafların yorumları incelendiğinde, haber kaynaklarının gazete muhabirleri tarafından doğrudan veya resmi kaynaklardan ulaşılan bilgiler olduğu belirlenmiştir. Haber metinlerinde faillerin cinayeti işlediklerine dair ifadeler, kurbanların aile üyelerinin veya komşuların ifadeleri yer almaktadır. Örneğin Cumhuriyet gazetesindeki bir haberde boşanma sonrasında çocuğunun velayetinin anneye verildiğini öğrenen failin ifadeleri şu şekilde olmuştur: **“Bu karar psikolojimi bozdu. Boşandıktan sonra çocuğumu göremiyordum. Son olarak babası ile Bilge'nin otomobilini takip ettim ve uygun bir anda önlerini kestim. Gözüm dönmüştü, tüfekte ateş açtım. Eski kayınpederim engel olmaya çalıştı ama ben dinlemedim ve ikisine de ateş ettim. Böyle olmasını istemezdim, pişmanım.”** Başka bir haberde ise **“Yakın komşuları, aralarında hiçbir sorun bulunmadığını bildikleri çiftin, şimdiye kadar kavgalarına da şahit olmadıklarını kaydetti”** şeklinde yakınların yorumlarına başvurulmuştur. Sabah gazetesinden bir haberde kurbanın ablasının **“Sürekli tartışma ve kavga halindedirdi. Çözülmeleyen bir sıkıntıları var. Kardeşim ayrılık kararı almıştı. Bunun öncesinde zaten 10 yaşındayken yeğenim S.S., Serdar S'nin kardeşi Sezer S. ve Gökhan S. tarafından istismar edilmişti. ... Kardeşim bu haberi bize çok geç söyledi. Bu olayın ardından Ankara'da bir sığınma evine gitti. ... Sezer S. ve Gökhan S. cezaevine girdi. Yaklaşık 3 yıl cezaevinde kaldıktan sonra serbest kaldılar. ... Kıskançlık krizleri başladı. Uzaklaştırma kararı aldı. Çok kez şikâyetçi oldu. Uzaklaştırma kararı vardı ve bunu suiistimal etti.”** şeklinde uzunca yer verilen yorumları olayın aydınlatılmasında önemli bir yer tutmuştur. Yeni Akit gazetesinde de gerçekleşen bir cinayete ilgili olarak fail ve kurbanı tanıyan bir

esnafın “Can ağabey kız kardeşiyle tartıştıktan sonra sinirlerine hakim olamayıp kız kardeşinin boğazına bıçakla darbe vurmuş. Darbeyi alan kız kardeşini yerde görünce panik yapmış. O düşünceyle üçüncü kattan atlamış. ... Çok şaşırдық. Can ağabey çok sakin bir insandı. Böyle bir şey beklemiyorduk. İnsanoğlunun ne yapacağı belli olmuyor” şeklindeki görüşleri doğrultusunda birincil olmayan bir kaynak referans gösterilmiştir. Başka bir haberde ise kurbanın cesedini fark eden bir üçüncü şahsın görüşlerine başvurulmuştur: “Aracım yağ eksilttiğinden dolayı biraz dinlenmek istedim. Dere yatağında yarı çıplak bir kadını, önce cansız manken zannettim. Üstünde elbise olunca cansız mankenin ayağı biraz düz olur. Parmaklarını görünce arkadaki arkadaşa, bu insan, dedim. Beraber ekipleri aradık.” Son olarak polis, savcılık, jandarma ve sağlık ekipleri tarafından yapılan incelemeler ve eylemler sonucundaki raporlar da soruşturma, tutuklama ve tıbbi müdahaleler için kullanılmıştır.

Yukarıdaki bazı haberlerde failin dilinden haberleştirme etik açıdan büyük bir tartışma konusudur. Bu tür haberlerde kurbanın savunma hakkı artık söz konusu olmadığı için haberin taraflardan alınacak bilgileri objektiflik ve doğruluk açısından sorgulanabilir hale gelmiştir. Bu da haberin özgün değerini kaybetmesine yol açabilir. Failin dilinden haberleştirme genellikle failin suçu hafifletme, kendini haklı çıkarma veya kurbanı suçlama amacını taşıyabilir. Bu tür haberleştirmede failin anlatımıyla kurbanın haklılığı ve gerçeklik payı sorgulanabilir. Dolayısıyla haberin objektifliği ve doğruluğu ciddi şekilde zarar görebilmektedir. Ayrıca bu tür haberlerde failin dilinden alınan ifadelerin medyada geniş bir şekilde yer alması, şiddeti romantize etme veya normalleştirme riski taşımaktadır. Failin, cinayeti işleme nedenlerini veya cinayeti işleme sürecini romantikleştirerek veya haklı çıkararak sunması, şiddetin gerçek nedenlerinin ve sonuçlarının göz ardı edilmesine yol açabilir. Öte yandan “sinirlerine hakim olamayıp ...” gibi haber ifadeleri, failerin şiddeti meşrulaştırma çabalarına örnek olarak gösterilebilir.

Mikro Yapı Bulguları

Eleştirel söylem çözümlemesinde üçüncü olarak mikro yapı başlığı altında kadın cinayeti haberlerine yönelik sentaktik yapı, bölgesel uyum, sözcük seçimleri ve haber retoriği incelenmiştir.

Sentaktik çözümleme

Gazete haberlerinin sentaktik çözümlemesinde, metinlerde yer alan tüm cümleler okunarak her bir haber, etkenlik ve edilgenlik özelliklerine göre kategorize edilmiştir (Tablo 5). Ayrıca cümlelerin basit veya karmaşık olup olmadıkları değerlendirilmiştir.

Tablo 5. Haber metinlerinde yer alan cümle yapılarının dağılımı

Gazeteler	Cümle Yapıları	
	Etken Yapı İçeren Cümle Sayısı	Edilgen Yapı İçeren Cümle Sayısı
Cumhuriyet Gazetesi	8	4
	11	7
	7	6
	6	7
	6	4
	2	6
	9	3
	2	6
	7	5
	8	4
	3	4
	8	5
	4	4
Toplam	81 (%55,5)	65 (%44,5)
Sabah Gazetesi	8	4
	2	1
	12	5
	10	2
	6	5
	4	4
	5	6
	9	3
	1	8
	16	10
	5	2
	7	9
	9	9
2	5	
9	2	
Toplam	105 (%58,3)	75 (%41,7)
Yeni Akit Gazetesi	11	4
	7	7
	6	6
	5	2
	17	8
	5	10
	7	6
	5	4
7	2	
Toplam	70 (%58,8)	49 (%41,2)

Tablo 5'e göre haber metinlerinde etken ve edilgen yapıların oranı, gazeteler arasında önemli bir farklılık göstermemektedir. Haber metinlerindeki etken yapı-
lı cümlelerin %55-%59, edilgen yapı-
lı cümlelerin ise %41-%45 aralığında olduğu
hesaplanmıştır. Cumhuriyet gazetesinin edilgen yapı kullanımının diğer gazetelere
göre biraz daha yüksek olması yanı sıra gazetelerin kendi içerisindeki haberlere

göre de etken-edilgen yapı kullanımının heterojen olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle, bazı haberlerde etken ve edilgen yapıların birbirine eşit olduğu gözlemlenirken, bazı haberlerde bu yapıların kullanımı arasındaki oran önemli ölçüde farklılaşmaktadır.

Dikkat çekici bir nokta, haber girişleri ve sonuçlar kısmında edilgen yapının her üç gazetede de sıkça kullanılmış olmasıdır. Edilgen yapı, olayın odak noktasını cinayeti işleyen kişilerden kurbanlara doğru kaydırmaktadır. Ayrıca Cumhuriyet gazetesinde “Eşini keserle katletti” ve “Tartıştığı eşini bıçakla öldürüp 5. kattan atladı”, Sabah gazetesinde “Emine Ekinci’yi tabancayla vurarak öldürdü!” ve Yeni Akit gazetesinde “Boşanma aşamasındaki karısını sokak ortasında öldürdü” gibi haber başlıklarında etken bir yapı gözlemlenmesine rağmen cümlelerin öznelinin gizli olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan, cinayetlerin gerçekleşme sürecinde karmaşık yapı cümlelere daha fazla yer verilirken, haber girişleri ve sonuç kısımlarında genellikle basit yapı cümleler kullanılmıştır.

Bölgesel Uyum

Gazete haberlerinin bölgesel uyum bulguları incelendiğinde, her üç gazetede de özellikle nedensellik bağının birçok haberde kullanıldığı belirlenmiş ve cinayetlerin meşru kılındığı görülmüştür. Örnekler ele alındığında Cumhuriyet gazetesinde “İzmir’de kadın cinayeti: Necmiye Vural ayrılmak istediği erkek tarafından öldürüldü” şeklindeki başlıkta, kadının ayrılmak istemesinin öldürülmesine neden olduğu vurgulanmıştır. Bunun sonucunda erkek egemenliğinden çıkmak isteyen kadınların öldürülmesinin meşru gösterildiği tespit edilmiştir. Sabah gazetesindeki bir başka haberde “İ.T. (51), borçları sebebiyle kendisinden boşanmak isteyen eşi G.T. ile tartışmaya başladı. Tartışmanın ardından İ.T., önce eşi G.T.’yi (39) ve daha sonra oğlu E.T.’yi (19) silahla vurarak öldürdü” cümleleri arasında tartışma-cinayet şeklinde nedensellik ilişkisi kurulmuştur. Yeni Akit gazetesinde de “Gaziantep’te bir şahıs, tartıştığı boşanma aşamasındaki karısını sokak ortasında pompalı tüfekle ateş ederek öldürdü” şeklindeki ifadeyle boşanma-cinayet arasında nedensellik ilişkisi kurulmuştur. Genel olarak gazetelerde kadın cinayeti haberleri nedensellik ilişkisi içerisinde sunulmuştur. Gazetelerde ayrılık ve boşanma gibi gerekçelerle kadın cinayetlerinin kaçınılmaz olacağına işaret edilmektedir. Türk toplumunda bu algının yaratılması, çok önemli bir toplumsal sorun olan kadın cinayetlerine karşı insanları duyarsızlaştırmakta ve cinayet haberlerini sıradanlaştırmaktadır.

Gazete haberlerinde işlevsel ilişkilerin de yer aldığı görülmüştür. Cumhuriyet gazetesinde yapılan bir haberde “... S.A. ile eşi E.A. arasında evde bilinmeyen bir nedenle tartışma çıktı. Tartışmanın kavgaya dönüşmesiyle E.A. evdeki keserle eşine vurdu. 3 çocuk annesi S.A. kanlar içinde yere yığılınca E.A., 112 Acil Çağrı Mer-

kezini arayıp sağlık ekibi çağırıldı” cümlelerinde tüm bölgesel uyum ilişkileri yer almaktadır. Burada tartışma ve kavganın cinayete yol açması nedenselliği, 3 çocuk annesi S.A. ifadesi kurbanın işlevselliğini, kanlar içinde yere yığılınca sağlık ekibinin aranması referansal ilişkiyi temsil etmektedir. Genellikle kurbanların ve faillelerin yaşları, yaptıkları işler ve sahip oldukları çocuk sayıları gibi bilgiler işlevsellik ilişkisiyle sunulurken, haber metinlerindeki “kanlar içerisinde” gibi şiddet içerikli sözcükler referansal ilişkiyle belirtilmektedir. Sabah gazetesinde yer alan bir haberde “Korkunç cinayeti öğrenen A.Ş.’nin yakınları gözyaşlarına boğuldu. Şimşek’in ailesi ile birlikte yaşadığı ve 6 yaşında bir oğlu olduğu öğrenildi” cümlelerinde işlevsellik ilişkisi görülmektedir. Farklı bir haberde “H.E., sevgilisini ayrıldığı eşinden olan oğlu V.E. (30) ile de tanıştırdı. I.C. ile adeta ikinci baharını yaşayan adam, sevgilisini oğluyla birlikte yaşadığı Kadıköy’deki evine yerleştirdi. Böylece I.C. ve H.E. gayri resmi olarak birlikte yaşamaya başladı” cümlelerinde fail konumundaki oğul ile gayri resmi yaşamaya başlayan baba-üvey annenin olayı anlatılmıştır. Burada kurbanın faille birlikte eş tarafından Kadıköy’deki eve yerleştirilmesi, bir sonraki cümlede gayri resmi yaşamaya başlamaları şeklinde açıklanmaktadır. Yeni Akit gazetesinde de “Kayseri’de 18 yaşındaki bir genç kız isten eve dönerken, sokak ortasında tabanca ile vuruldu. Genç kız olay yerinde can verdi” örneğindeki gibi cümleler arasında basit işlevsel ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. “Olay sonrası cinayet zanlısı olarak ise G.A. (89) isimli Alzheimer hastası koca gözaltına alındı. Yapılan incelemelerin ardından Aysal’ın cansız bedeni otopsi yapılmak üzere Bolvadin Devlet Hastanesi morguna kaldırıldı” cümlelerinde ise failin Alzheimer hastalığı referans gösterilerek cinayeti kesin olarak işleyip işlemediğinden emin olmak için otopsi raporunun beklenmesine karar verilmiştir.

Sözcük Seçimleri

Haber metinlerinde geçen sözcüklerin seçimleri incelendiğinde, her üç gazetenin birçok haber metninde “kadın”, “cinayet”, “eş”, “öldürmek”, “vurulmak”, “bıçaklamak”, “tartışmak”, “ayrılmak”, “tabanca”, “ateş etmek”, “boşanmak”, “adliye”, “olay yeri”, “tutuklanmak”, “polis ekipleri” ve “sağlık ekipleri” sözcüklerine en fazla yer verildiği belirlenmiştir. Kadın cinayetleri konusu için bu sözcüklerin sıkça kullanımının beklenen bir durum olması yanı sıra bazı haberlerdeki sözcük seçimlerinin eril dili açıkça yansıttığı görülmüştür. Örneğin Yeni Akit gazetesinde “... sağlık kontrolünden geçirilen T.K., basın mensuplarının, ‘Neden öldürdünüz?’ sorusuna ‘Namus meselesi’ diye cevap verdi” şeklindeki yapılan açıklama, namus kavramının “başka bir erkekle mesajlaşma ve bunun sonucunda kıskançlık nedeniyle öldürülmeyi hak etme”ye kadar indirgenliğini göstermektedir. Boşanma aşamasındaki bir çifte yönelik yapılan bir haberde “Olay yerine gelen sağlık ekipleri, yaptıkları değerlendirmede talihsiz kadının hayatını kaybettiğini belirledi.” metninde geçen “talihsizlik”, eril dilde kadın cinayetlerinin yumuşak bir zemine konumlandırılmasına yöneliktir. Yeni Akit gazetesindeki bazı haberlerde “kan donduran”,

“kanlar içerisinde”, “korkunç” ve “görülmemiş vahşet”, Sabah gazetesinde “kanlı olay”, “acımadan”, “kan donduran” ve “canı” Cumhuriyet gazetesinde “cansız beden”, “katletti”, “dehşet”, “kanlar içinde” ve “sonu gelmeyen erkek şiddeti” sözcükleri kullanılarak söylemlerin sansasyonel niteliğini artırmak ve eylemlerin şiddetini vurgulamak amaçlanmıştır. Ölen kadınların cansız bedenine yapılan vurgu ve erkeklerin şiddetinin genellenmesi ise toplumdaki diğer masum bireylere yüklenen bir sorumluluk olup, önyargılara yol açabilen yanlış bir algı oluşturabilmektedir. Sonuç olarak haber metinlerinde, farklı olayların kendilerine özgü nitelikleri açısından küçük farklılıklarla sözcük seçimlerinin değişebildiği görülmüştür.

Haber Retoriği

Haberlerin sunum şekli ve tarzıyla ilgili olan retorik kapsamında haberlerin çoğunluğunda kurbanlara ait fotoğraflar kullanılırken, bazı haberlerde videolara ve görgü tanıklarından alıntılara yer verilmiştir. Cumhuriyet gazetesinde 3 haberde kurbanı, 3 haberde faile ve 2 haberde ise her ikisinin fotoğraflarına yer verilirken, diğer haberlerde olayın meydana geldiği mekânın görüntüleri sunulmuştur. Sabah gazetesinde 8 haberde kurbanı, 4 haberde faile, 4 haberde olay yeri fotoğraflarına, 4 haberde ise olayla ilgili videolara yer verilmiştir. Bazı haberlerde çiftlerin ve aile üyelerinin mutluluk pozlarını içeren birden fazla fotoğraf kullanılırken (Şekil 1), birkaç haberde kadınların fotoğrafları aynı haber içerisinde sıkça sunulmuş, failerin fotoğraflarına yer verilmemiştir. Diğer yandan, Rus uyruklu bir kadının öldürüldüğü cinayette çok fazla fotoğrafının kullanılması, ilgi çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu haberlerde cinayete ilgisi olmayan fotoğrafların kullanımını, olayları bağlamından koparmaktadır.

Şekil 1. Kocasından öldürülen eşin evlilik fotoğrafı ve baba tarafından öldürülen anne-oğulun fotoğrafı

Yeni Akit gazetesinde 2 haberde kurbanın, 1 haberde failin ve 2 haberde olay yerinin fotoğrafları paylaşılırken, 3 haberde video paylaşımı yapıldığı görülmüştür. Yalnızca failin fotoğraflarının paylaşıldığı haberde birden fazla fotoğrafa yer verilmiştir. Tüm gazetelerdeki olay yeri fotoğraflarında polis veya jandarma ekiplerinin

oluşu, ceza sisteminin işlediğini ve failer için gereğinin yapıldığını veya yapılacağını desteklemeye yöneliktir.

İnanırdıcı bilgiler ve görgü tanıklarının ifadeleri kapsamında çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Cumhuriyet gazetesinde 4 haberde cinayete tanık olanlar sokaktaki vatandaşlar, 4 haberde ise failerin evdeki çocukları ve komşularıdır. Diğer haberlerde fail ve kurbanın baş başa olması nedeniyle görgü tanığı olmadığı belirlenmiştir. Bu haberlerde olayları destekleyecek farklı görüşlere (failer hariç) veya doğrudan alıntılara yer verilmemiştir.

Sabah gazetesinde cinayet işleyen failin, eşinin (kurbanın) ablasına onu öldürdüğünü mesaj atması ve kurbanın ablasının geçmişteki olaylara yönelik birinci ağızdan görüşlerine başvurulması, olaylara ilişkin inanırdıcılığı artırmaktadır. Lüks rezidansın girişinde gerçekleşen cinayete ilişkin haberde ise rezidansın video kayıtlarının bulunduğu ve olaya mekânda bulunan diğer vatandaşların tanıklık ettiği görülmektedir. Tüm gazetelerde sokakta gerçekleşen cinayetler için çevredeki esnaf ve diğer kişilerin tanıklıklarına başvurulduğu tespit edilmiştir. Failin intihar ettiği bir haberde, cinayeti işledikten sonra bir not yazıp polisler atan eşin hemen ardından kendisini vurmuştur. Bu olayda fail, kardeşlerini suçlayarak “Sevgili eşim ve oğlum, kendilerini 5 para karşılığında kendi şeref ve haysiyetlerini satanlar içinde sizi bırakmak asla istemedim. Mecbur kaldığım için eşim ve oğlumu katlettim. Eşim şerefli namuslu dünyanın en iyi kadınıdır. Benim için oğlum da aynıdır. Geride kalan herkes bundan bir ders alsın. Hak eden herkese diyorum. Oğlum ve Güloşum bu ölümü hak etmedi inşallah benden beter olursunuz” şeklinde bir not yazarak cinayeti işlediğini itiraf etmiştir. Evde gerçekleşen bazı cinayetlerde ise kurbanın babası veya çocuklarının olaya görgü tanıklığı ettikleri belirlenmiştir.

Yeni Akit gazetesinde yer alan bir haberde, polislerin araştırmaları sonucu ölen kadının cesedine ulaşamadığı için kurbanın ve failin aileleri Müge Anlı tarafından sunulan popüler programa katılmışlardır. Programda çelişkili ifadeler ve suçlamaları reddeden failin daha sonra polis sorgusunda suçunu itiraf ettiği belirlenmiştir. Burada görgü tanığı olmasa da Türkiye’de kayıp insanları bulmak ve doğruları ortaya çıkarmakla ünlü bir fenomen aracılığıyla inanırdıcılığa katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Gazetede diğer haberlerde aile yakınları, komşular ve çevredeki vatandaşların görgü tanıklığından faydalanılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Medya, kadın cinayetlerinin sosyal inşasında merkezi bir rol oynamaktadır ve bu nedenle kadın cinayetleriyle ilgili haberlerin yayınlanması, toplumsal farkındalığa ve suçlarla ilgilenen kurumların müdahale politikalarına katkıda bulunabilir. Partnerlerine karşı şiddet uygulayan erkeklerin, Batı kültüründe yerleşik olan saldırganlık, erkek egemenliği ve kadınların boyun eğmesi gibi toplumsal normlara

uygun yaşadığı düşünülebilir. Benzer şekilde, kadın mağdurlara ilişkin basmakalıp imajlar, belirlenmiş toplumsal cinsiyet rollerine (örneğin sadık, itaatkâr eşler ve anneler) karşı çıkan kadınların istismarını hızlandırmaktadır (Belknap, 2007). Bu bağlamda, kurbanları suçlayan bir dille kadına yönelik şiddetin suçluluğu azaltıldığında veya göz ardı edildiğinde, medya okuyucularına kadına yönelik şiddetin ciddi bir suç olmadığı, mağduriyetlerden kadınların sorumlu (veya kısmen sorumlu) olduğu konusunda açık bir mesaj gönderilmektedir (Richards ve diğ., 2011). Yapılan bu çalışmada da benzer mesajların verildiğine dair bulgular elde edilmiştir. Gazetelerin farklı ideolojilerine karşın benzer cinsiyetçi bilgiler ürettikleri tespit edilmiştir. Benzer gazetelerde yapılan çalışmalarda Cantürk (2021) ile Öngün ve Özer (2023) bu bulguları desteklemektedir.

Yapılan analizde haber başlıklarının eksiltildiği olduğu, bazı kurgulama ve genellemelerin yapıldığı belirlenmiştir. Gramer açısından başlıklar, tamamlanmamış cümlelerden oluşmakta ve ideolojik işlevler taşımaktadırlar. En fazla kullanılan sözcük seçimlerinin gazetelerde ortak olduğu, ancak haberlerdeki bazı sözcük seçimlerinin (namus meselesi gibi) eril dili yansıttığı gösterilmiştir. Benzer bir dile Cantürk (2021) tarafından Ayşe Paşalı ve Münevver Karabulut cinayetleri üzerine yapılan çalışmada rastlanmıştır. Haberlerde cinayetlerin magazinsel boyutunun ön plana çıkarılması, cinayetlerin meşrulaştırılması, sınıfsal ayırım, kadın-erkek birlikteliklerinin sorunlu hale gelmesi, erkek şiddetinin patolojikleştirilmesi ve haber etiğinin ihlali ortaya çıkmıştır. Medyanın önemli işlevleri arasında olan kamuoyu yaratma, belirli bir algı yaratmasıyla biçimlenmektedir. Tüm medya çalışanları ve kurumlar, cinayet ve şiddet haberlerinde mağdurlara, yakınlarına, faillere ve tüm topluma karşı sorumluluğa sahiptir. Dolayısıyla bu tarz haberlerde etik ihlalleri önlemek veya azaltmak adına 5N1K yöntemini uygularken “kamu yararı” gözetilmelidir. Mağdur veya kurbanın aileleri dikkate alınarak mağdurun fotoğraflarının reyting uğruna kullanılmaması, haberlere ait detayların vahşet, kan gibi toplumu sarsabilecek veya kanıksama yaratabilecek unsurlarla sunulmaması gerekmektedir. Mağdur ve çocuklarının aleyhinde ad-soy ad, ikamet edilen yer gibi detayların paylaşılması yanı sıra cinayetin nasıl ve neden işlendiğine yönelik detayların sunumu da özendirici ve failin dilinden haberleştirmeye yol açmaktadır. Sonuç olarak suçun hafifletilmesi, haklı çıkarma ve kurbanın suça ortak olması gibi suçu meşru bir temele oturtmaya çalışan söylemler oluşabilir. Böylece haberin objektifliği ve doğruluğu yeniden üretilerek okuyucularda gerçeklikten uzak farklı algılar yaratılabilir.

Diğer bulgulara göre, haber metinlerinde retorik kapsamında kurbanın fotoğraflarına failerin fotoğraflarından daha çok yer verildiği görülmüştür. Kurbanların evlilik ve mutluluk dolu fotoğraflarının da paylaşıldığı görülmüştür. Bu bulgu benzer literatür çalışmalarıyla uyumludur (Yardım ve Doğruel, 2019; Şahin ve Birincioğlu, 2020; Özkan ve Cem, 2023). İncelenen gazetelerdeki birçok haberde kurbanın fotoğraflarına ve olay mahalline (kurbanın yaşadığı yer ise) yer vermek haber etiği açısından sorgulanabilir. Ayrıca sokaktaki vatandaşların, aile yakınları-

nın ve komşuların görgü tanıklığına başvurulması, cinayetlerin aydınlatılmasında önemli görülürken subjektif olarak farklı yorumlamalara da yol açabilir. Kurbanın birinci dereceden yakınlarıyla yapılacak görüşmelerin haberleştirilmesinde, halihazırda travma yaşayan bireylerin hassasiyetlerine özen gösterilmesi ve istenmeyen detayların kullanılmaması gereklidir.

Kadın cinayetlerinin önlenmesi bireysel, toplumsal ve yapısal olmak üzere çok düzeyli çözümlere ihtiyaç duymaktadır. Kanun yapıcı ve uygulayıcılar açısından özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde adalet sisteminin dönüşümü ve kurumsallaşma gereklidir. Kadına yönelik şiddeti caydırıcı hukuki düzenlemeler yapılmalı ve bu düzenlemeler etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Cinayetler yanı sıra şiddet mağdurlarına daha etkin koruma sağlayacak yasal mekanizmalar oluşturulmalı ve mağdurların adalete erişimi kolaylaştırılmalıdır. Diğer yandan eğitim kurumları, medya ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla cinsiyet eşitliği, kadın hakları ve şiddetin nedenleri-sonuçları konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Ayrıca kadına yönelik şiddetle mücadelede erkeklerin de aktif bir rol üstlenmesi önemlidir. Son olarak medya, kadına yönelik şiddeti haberleştirirken haber etiğine uygun şekilde hareket etmeli ve şiddeti normalleştirmekten kaçınmalıdır. Kadın cinayetlerini doğru, objektif ve duyarlı bir şekilde ele alarak toplumsal farkındalığı artırmalı ve şiddeti/cinayetleri önlemeye yönelik çabalara destek olmalıdır.

Araştırmacılar açısından gelecek çalışmalarda Fairclough ve Wodak tarafından geliştirilen diğer söylem çözümleme yöntemlerinin de kullanılması önerilmektedir. Günümüzde özellikle sosyal medyanın geniş kitlelere kolayca ulaşımı sağlayarak iktidarın ideolojilerini yaymada kullandığı en önemli araçlardan biri olması, toplumsal cinsiyetin kutuplaşmasına neden olarak olayların esas anlamlarının göz ardı edilmesine yol açmaktadır. Kadın cinayetleri örneğinde olduğu gibi gazetelerin haberleri ele alış biçimleri ve kullandıkları yapılar, bilginin yeniden üretimi aracılığıyla okuyucu algılarını doğrudan etkileyebilmektedir.

KAYNAKLAR

- Bagai, K., & Faimau, G. (2021) Botswana Print media and the representation of female victims of intimate partner homicide: A critical discourse analytical approach. *African Journalism Studies*, 42(1), 17-35.
- Belknap, J. (2007). *The invisible woman: Gender, crime, and justice*. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Beynem Uran, A. (2021). Eleştirel söylem çözümlemesi bağlamında dijital haber sunumu: Kadın cinayetleri ve "femicide" olgusu: İngiltere ve Türkiye örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences (IJSHS)*, 5(2), 91-112.
- Bryan, E., & Warren, S. (2023). The manosphere under the microscope: a critical discourse analysis of the news media reporting of Rowan Baxter's murder of Hannah Clarke and her family. *Feminist Media Studies*, DOI: 10.1080/14680777.2023.2269033
- Cantürk, S. (2021). Medyanın kadın cinayetlerine bakışı: 2009-2013 dönemi Ayşe Paşalı ve Münevver Karabulut cinayet haberleri örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(43), 7028-7054.
- Cohen, M. (2018). The Language of violence: the normalization of gender-based murder and the patriarchal state-A feminist case study of institutional responses to femicide in Chile from 2010-2017. Senior thesis, Brown University.
- Comas-d'Argemir, D. (2015). News of partner femicides: The shift from private issue to public problem. *European Journal of Communication*, 30(2), 121-136.
- Das, S., & Singha, P. (2023). Causes of femicide. In Shackelford, T.K. (Ed.), *Encyclopedia of domestic violence* (s. 1-6). USA: Springer, Cham.
- Devran, Y. (2010). *Haber söylem ideoloji*. İstanbul: Başlık Yayın.
- Dierks, Z. (2022). Distribution of registered femicides in Turkey in 2021, by perpetrator relationship. <https://www.statista.com/statistics/1304426/turkey-share-of-femicides-in-turkey-by-perpetrator-type/> (Erişim Tarihi: 2 Ekim 2023)
- Fuentes, L. (2020). "The garbage of society": Disposable women and the socio spatial scripts of femicide in Guatemala. *Antipode*, 52(6), 1667-1687.
- Grzyb, M., Naudi, M. & Marcuello-Servós, C. (2018). Femicide definitions. In Weil, S., Corradi, C. & Naudi, M. (Eds.), *Femicide across Europe* (s. 17-32). Bristol: Policy Press.
- Güneş, A. (2018). Yazılı basında haber söylemi: 24 Haziran 2018 cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçim haberlerini çözümlemesi. İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi, 6(12), 1-42.
- Gürses, F. (2017). Kadın cinayetlerinin haber söylemi: Münevver Karabulut ve Özgecan Aslan haberleri üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72(3), 541-568.
- İnceoğlu, G. Y. & Çomak, N. A. (2009). *Metin çözümlemeleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (3 Ağustos 2023). 2023 Ağustos Raporu. <https://kadincinayetlerini-durduracagiz.net/veriler/3071/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-agustos-2023-raporu> (Erişim Tarihi: 4 Ekim 2023)
- LaFrance, L.E. (2005). Femicide and the politics of acknowledgement: A feminist analysis of news representations of lethal male violence against women. Master's thesis, Saint Mary's University.
- Marcuello-Servós, C., Corradi, C., Weil, S. & Boira, S. (2016). Femicide: A social challenge. *Current Sociology*, 64(7), 967-974.
- Ogunlana, M. O., Nwosu, I. B., Fafolahan, A., Ogunsola, B. F., Sodeke, T. M., Adegoke, O. M., & Govender, P. (2024). Pattern of rape and femicide during COVID-19 lockdown: content and discourse analysis of digital media reports in Nigeria. *Journal of Gender Studies*, 33(1), 58-71.
- Öngün, Y. & Özer, Ö. (2023). Kadın cinayetleri haberlerinin sunumunda ideolojik üretim: Eleştirel söylem çözümlemesi yaklaşımı. *Global Media Journal TR Edition*, 13(26), 1-25.
- Özer, Ö. (2011). *Haber söylem ideoloji, eleştirel söylem çözümlemeleri*. İstanbul: Literatürk.
- Özer, Ö. (2015). Teun Adrian Van Dijk örneğinde eleştirel söylem çözümlemesi. In Yıldırım, B. (Ed.), İletişim araştırmalarında yöntemler uygulama ve örneklerle (s. 197-286). İstanbul: Literatürk.
- Özkan, G. & Cem, S. (2023). Hürriyet Gazetesindeki kadına yönelik şiddet haberlerinin eleştirel söylem çözümlemesi ile analizi. *Egemia Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi*, 13, 45-69.
- Richards, T.N., Gillespie, K.L. & Smith, D.M. (2011). Exploring news coverage of femicide: Does reporting the news add insult to injury?. *Feminist Criminology*, 6(3), 178-202.
- Russell, D. (1990). "Femicide". Crimes against women. In Russell D. & Van de Ven, N. (Eds.), *Proceedings of the international tribunal* (s. 104-108). California, USA: Russell Publications.
- Sela-Shayovitz, R. (2018). 'She knew he would murder her': The role of the media in the reconstruction of intimate femicide. *Journal of Comparative Social Work*, 13(1), 11-34.

- Spinelli, B. (2011). Femicide and femicide in Europe. Gender-motivated killings of women as a result of intimate partner violence. Expert Paper. New York: UN Special Rapporteur on Violence against Women.
- Şahin, Z. B. & Birincioğlu, Y. D. (2020). Toplumsal cinsiyet ve medya: Şule Çet'in Şüpheli ölümü üzerine haberlerin eleştirel söylem analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(1), 189-216.
- T.C. İçişleri Bakanlığı. (13 Ocak 2023). "Bakanımız Sn. Süleyman Soylu, Emniyet Genel Müdürlüğü İl Emniyet Müdürleri Değerlendirme Toplantısına Katıldı." <https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-suleyman-soylu-emniyet-genel-mudurlugu-il-emniyet-mudurleri-degerlendirme-toplantısına-katıldı> (Erişim Tarihi: 3 Ekim 2023)
- Taylor, R. & Jasinski, J. L. (2011). Femicide and the feminist perspective. *Homicide Studies*, 15(4), 341-362.
- Toruk, İ., Güran, S. & Sine, R. (2013). Boş zaman aktivitelerinin toplumsal cinsiyet ekseninde medyada temsili. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 33, 301-324.
- Valiente, C. (2008). Spain at the vanguard in European gender equality policies. In Roth, S. (Ed.), *Gender politics in the expanding European Union: Mobilization, inclusion, exclusion* (s. 101-119). New York: Berghahn Books.
- Van Dijk, T.A. (1988). *News as discourse*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publication.
- Van Dijk, T.A. (1999). *Söylemin yapıları ve iktidarın yapıları*. In Küçük, M. (Der.), Ankara: Ark Yayınları.
- Van Dijk, T.A. (2020). Söylem ve ideoloji: Çokalanlı bir yaklaşım. In Çoban, B. & Özarıslan, Z. (Haz.), *Söylem ve ideoloji*, Genişletilmiş 3. Baskı (s. 15-100). İstanbul: Su Yayınları.
- World Bank. (2021). Intentional homicides, female (per 100,000 female). https://data.worldbank.org/indicator/VC.IHR.PSRC.FE.P5?end=2021&most_recent_value_desc=false&start=2021&view=map (Erişim Tarihi: 4 Ekim 2023)
- World Health Organization. (2012). Understanding and addressing violence against women: Femicide. WHO and Pan American Health Organization Publication. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-RHR-12.38> (Erişim Tarihi: 1 Kasım 2023)
- World Population Review. (2023). Femicide rates by country, 2023. <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/femicide-rates-by-country> (Erişim Tarihi: 4 Ekim 2023)
- Yardı, G. & Doğruel, H. (2019). Eleştirel söylem çözümlemesi bağlamında haber metinlerinin incelenmesi: Pippa Bacca cinayeti örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1),137-148.
- Yodanis, C.L. (2004). Gender inequality, violence against women, and fear: A cross-national test of the feminist theory of violence against women. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(6), 655-675.

A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS TOWARDS FEMICIDE IN DIGITAL NEWS: EXAMPLES OF CUMHURİYET, SABAH AND YENİ AKİT

EXTENDED ABSTRACT:

Femicide has been an ongoing social and political problem, and discourses in the news cause the sustainability of this problem. The number of women victimized by murders increases almost every day in Turkey. In particular, women's organizations and the feminist movement have made significant progress in placing male violence against women on the political and legal agendas and providing services for victims and survivors. Feminism has influenced how gendered language is shaped in both political and media discourse. This situation prompted journalists to make the problem visible and discuss it as a social problem. Then, political concerns and the role of feminism have become dominant. However, many people obtain their opinions about femicide from the media rather than professionals and activists. Therefore, it is necessary to understand how the media frames this problem. News media helps shape society's perception of social problems as well as public opinion regarding victims and criminals. Although extensive research has been conducted on the media's portrayal of violence against women today, femicide news in Turkey has begun to be addressed in the last ten years, especially since the murder of Münevver Karabulut in 2009. In addition, the fact that the number of femicides continues to increase today indicates that solutions are lacking for prevention of femicides.

The research problem is "How are the discourses regarding femicide news constructed in digital newspaper news within the framework of Van Dijk's critical discourse analysis?" Another problem is the differences in the way Cumhuriyet, Sabah, and Yeni Akit newspapers handle the news of femicide. The difference between this research and other studies is that it determines the common or different meanings of many femicides that took place in the same year, based on current news, rather than analyzing the specific femicides that are generally the most well-known and on the agenda in the literature (such as Münevver Karabulut, Özgecan Aslan and Şule Çet). A limitation of this study is that it is not possible to examine all 330 femicides that took place during the year as of November 1, 2023, due to the limitation of the number of newspapers to three. This study aims to examine how femicides in Turkey are covered in Cumhuriyet, Sabah and Yeni Akit digital newspapers in 2023. The website "anitsayaç" and newspaper websites were used for data collection. To ensure data diversity and a reasonable comparison, attention was paid to the fact that the newspapers have different ideologies. Teun A. Van Dijk's critical discourse analysis, a qualitative analysis method, was used in the study. 37 news articles, including 13 about femicide from Cumhuriyet newspaper, 15 from

---

Sabah newspaper and 9 from Yeni Akit newspaper, were used as research material. This study material, analyzed with qualitative research techniques, provides sufficient representation in terms of including all the news of the newspapers during the year and exemplifying patriarchal, gendered and social class discourses in line with the theme of violence against women.

The study findings determined that although the newspapers had different ideologies, they used masculine language and similarly produced gendered ideologies. Information omission, generalization, and construction were found in the headlines of all three newspapers. It was observed that questions of “who”, “where”, and “how” are often answered in spots, while questions of “why” and “when” are generally not given. While the newspapers’ coverages of the events and their results, syntactic structure and word choices were found to be similar, more significant differences were observed regarding background information, cohesion, and rhetoric. In addition, it was determined that the news indicated heterogeneity in terms of macro and micro structures. The ratio of active and passive structures in news does not show a significant difference between newspapers. It was calculated that active sentences in news texts were between 55% and 59%, and passive structured sentences were between 41% and 45%. In addition to the fact that Cumhuriyet newspaper’s use of passive voice is slightly higher than other newspapers, it has also been observed that the use of active-passive structure is heterogeneous according to the news within the newspapers themselves. In other words, while it is observed that active and passive structures are equal in some news, the ratio between the use of these structures is different in some news. A striking point is that the passive structure is frequently used in news introductions and conclusions in all three newspapers. In general, news about femicide is presented in newspapers within a causal relationship. It is pointed out in the newspapers that femicides will be inevitable due to reasons such as separation and divorce. Creating this perception in Turkish society desensitizes people to femicides, which is a very important social problem, and makes news about murders ordinary. Within the scope of the rhetoric related to the presentation and style of the news, photographs of the victims were used in most of the news, while some news included videos and quotes from eyewitnesses. Various findings have been reached for credible information and eyewitness statements.

Key Words: Femicides, News, Critical Discourse Analysis, Cumhuriyet, Yeni Akit.
